

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav českých dějin
České dějiny

Teze dizertační práce

Vojtěch Bažant

***Představy o počátcích národů v historické kultuře
14. a 15. století***

***The notions about the origins of nations in 14th and 15th
century historical culture***

Vedoucí práce prof. PhDr. Martin Nejedlý, Dr.
2020

Téma, prameny, metody

V této práci je provedena analýza historiografických textů o českých a o uherských dějinách, které byly vytvořeny, čteny a adaptovány ve 14. a 15. století. Hlavními zkoumanými díly jsou kroniky Kosmova, Dalimilova, Marignolova, Pulkavova a Piccolominiho na jedné straně, na straně druhé pak kronika Simona z Kézy, texty tradic Obrázkové a Budínské kroniky, Ch. Posoniense, latinská veršovaná a německá prozaická kronika Henrika de Mügeln a kronika Johanna de Thurocz. Tyto historiografie jsou v návaznosti na tzv. obrat k jazyku v humanitních a společenských vědách (včetně dějin dějepisectví a medievistiky) zkoumány v této práci nikoliv jako prameny pro rekonstrukci minulých událostí, nýbrž jako literární artefakty. Středověké historiografie považují za smysluplné narativy a za koncepčně, přinejmenším v autorské intenci, vyprávěné příběhy systematicky pracující s vyprávěcími nástroji, strukturující informace a reinterpreující diskurzivní motivy nikoliv pouze s ohledem na kontexty vzniku, nýbrž do značné míry právě na základě zvolené podoby narativu, žánru a narativních motivací. Dizertační práce tedy zkoumá především to, jakým způsobem středověké historiografické texty vyprávějí o minulosti, a jejich narativní strategie. Analýza autorských narativních strategií neslouží k tomu, aby tyto vyprávěcí texty mohly být využity jako prameny při historických rekonstrukcích. V této práci jsou zkoumány jako součást konceptualizace dějin, kontinuit, a to ve vztahu k proklamovaným motivacím.

Práce se zaměřuje na vyprávění o počátcích národů, což se v uvedených textech rovná příběhům o Bohemovi nebo Čechovi, Libuši a Přemyslovi, o dívčí a lucké válce, a také o skytských počátcích Hunů a Uhrů a o systematizaci jejich příbuzenství, o příchodu do Panonie, o válkách krále Attily a o druhém příchodu do Panonie. Tyto narativy byly obvykle zkoumány jako příběhy uchováající pozůstatky předkřesťanských kultur nebo naopak jako autorské konstrukty podléhající ideologickým záměrům jednotlivých kronikářů, přičemž exkluzivní postavení v takovém bádání vždy měly nejstarší dochované texty: Kosmova kronika a případně Kristiánova legenda, Gesta Anonymova a také Gesta Simona z Kézy. Vymezují se vůči označení těchto nejstarších dějin jako „mytických“, takové označení totiž nekriticky reprodukuje stanoviska středověkých historiků, kteří o těchto „pohanských“ dějinách mluví jako o nespolehlivém vyprávění. Zároveň taková perspektiva odděluje předkřesťanské dějiny od celku vyprávění kronik a historií, kteréžto ucelené čtení je východiskem této práce. Proto zmíněné příběhy analyzuji v pevném spojení s narativem o babylonském zmatení řeči a rozptýlení lidstva po světě na jedné straně a na druhé straně s vyprávěním o křtu knížete a christianizaci společnosti, konkrétně tedy o křtu Bořivoje, Gejzy a o sv. Štěpánovi. Jednotlivé motivy jsou tedy v této práci zkoumány s ohledem na jejich vztah k ucelenému kronikářskému vyprávění, založenému na vnitřní logice, dynamice a vyprávěčských motivacích a na využití narativních nástrojů.

Volba korpusů kronik o českých a o uherských dějinách je arbitrární. Nejedná se o diskurzy, které by byly propojeny vzájemnými genealogickými, pramennými či obecně textovými vztahy. Naopak oba diskurzy jsou na sobě nezávislé. Volba je založena na jiných kritériích; zkoumám dva středoevropské diskurzy, v nichž se pracuje se strukturou

příchod obyvatel do země → *vytváření kulturní krajiny a „vlasti“* → *ustanovení knížecí moci* → *utváření společnosti, hierarchií, zákonů* → *christianizace*. Do takto definovaného schématu by se hodily i texty diskurzů polského, ale také rakouského, saského nebo bavorského. Širší srovnání by mohlo systematictěji vypovídat o středoevropských narativech, vzhledem k detailním analýzám jednotlivých textů by ale bylo těžko čtenářsky únosné. Paralelní zkoumání dvou z možných středoevropských diskurzů umožňuje v dostatečné míře zvažovat funkčnost historiografických modelů a vzájemně poukázat na samozřejmost či unikátnost, nebo jednoduše specifičnost motivů a vyprávěcích přístupů jak v jednotlivých kronikách, tak v celém diskurzu, a na podřízenost podoby narativu logice toho kterého vyprávění.

Babylonské zmatení řeči

Navzdory proklamacím některých středověkých historiků není dějepisická práce s příběhem o babylonském zmatení řeči prostou snahou o doložení co možná nejstaršího původu národa. Pozice tohoto příběhu není ani topickým naplněním požadavků žánru, nýbrž výsledkem systematické práce s tímto narativem a jeho přepracování pro účely jednotlivých kronik. Cílem historiografických vyprávění je pak především provázání národních či zemských dějin se starozákonním narativem o dějinách lidstva. To se projevuje mimo jiné i návazností na exegetické tradice, s nimiž kronikáři pracovali, a využíváním Starého i Nového zákona a patristických interpretací jakožto výkladových autorit při obhajobě vlastních názorů na historické koncepce, což lze pozorovat především v uherských kronikách. Autoři využívají stručně věcné podoby příběhu, jak jej znali z knihy Genesis. Umožnilo jim to osvojit si příběh tak, aby jej následně podřídili svým vypravěčským strategiím. Do příběhu však nezasahovali zcela svévolně a čerpali z řady autorit vykládajících Babel. Především v uherských kronikách jsou citováni sv. Jeroným, Josephus Flavius, Petrus Comestor nebo Mikuláš z Lyry. Na jednom místě tak čteme historii přímo zasahující do biblických dějin, zároveň ale argumentující biblickou autoritou a obviňující jiná vysvětlení z postojů odporujících biblickému podání.

Zatímco autoři kronik o českých dějinách interpretovali Babylon s pomocí v zásadě drobnějších autorských vkladů a důrazů, v uherských kronikách se objevuje rozsáhlé vyprávění o babylonské věži a s ní spojený narativ hrdinného a nebojácného Nimroda. Zkoumané kroniky přitom vstupovaly do polemiky, zda byl Nimrod, respektive Menroth praotcem Hunů a Uhrů, nebo zda mají být považováni za potomky Jáfetova syna Magoga. S tím souvisí i obecně genealogické pojetí babylonského zmatení; naproti tomu kroniky o českých dějinách zdůrazňují i další roviny příběhu, který není jen historický, ale i morální a v některých případech dokonce typologický a eschatologický. Specifické pojetí Babylonu se objevuje v Marignolově kronice, který jej společně s dalšími popotopními (ale i předpotopními) dějinami interpretuje s pomocí autority vlastního očitého svědectví. Marignola totiž vyprávění stylizoval s využitím vzpomínek na svou misijní cestu v Asii.

Vyprávění o předkřesťanských dějinách a o christianizaci

Na druhém konci zkoumaných pasáží stojí oproti babylonskému zmatení christianizace. Ačkoliv řada kronik o křtu knížete a vzniku křesťanské společnosti hovoří jako o

radikálním dějinném (historickém i vyprávěcím) zlomu, je třeba tento zlom číst spíše jako dramatickou událost v celku příběhu. Navzdory zlomu totiž příběhy zachovávají mnoho kontinuit mezi předkřesťanskou a křesťanskou společností. To je podstatné proto, aby mohly historiografie budovat narativy o rodech, kmenech a národech předurčených stát se křesťanským společenstvím. Na jedné straně je toto předurčení označeno Pulkavovou aluzí na Janovo evangelium, nebo Attilovou rolí Biče božího, na druhé straně je zároveň toto předurčení funkční díky paralelismům a dalším historickým kontinuitám, které kroniky konstruují. Vyvolenost Uhrů charakterizuje mimo jiné absence křtu Štěpána I. v hlavní narativní lince a skutečnost, že Štěpán se v podstatě narodil už jako svatý. Naproti tomu kontinuity jsou funkční díky mnoha paralelismům mezi prvním a druhým příchodem Uhrů do Panonie nebo Dalimilově paralelní struktuře *porušení smlouvy* → *trest a změna mocenské konfigurace*, jak s ní pracuje v líčení zmatení řeči, příchodu do Čech, pádu Svatopluka nebo trestu pánům, kteří po vymření Přemyslovců málo dbali na dobro království. Dalimil rovněž pracuje s paralelismy, jimiž propojuje vyprávění o předkřesťanských dějinách a o christianizaci; taková je návaznost lucké války na válku dívčí a její trvání až do doby sv. Václava skrze Žatečanku Drahomíru. Specifickou kontinuitu vytváří Aeneas Silvius Piccolomini, v jehož *Historii české* není Bořivojův křest tak přelomovou událostí. Piccolomini se staví do „etnografické“ pozice a hledá ve vyprávění o pohanských Čechách charakteristiky národa, které se projeví v jeho současnosti na husitských fundamentalistech.

Analýza poukázala na to, že vyprávění od Babylonu až po christianizaci tvoří jeden příběh. Bibličtí exegeti interpretovali letniční sestoupení Ducha svatého na apoštoly, kteří potom mluvili „v jazycích“ typologicky právě ve vztahu k babylonskému zmatení řeči a rozptýlení lidstva po světě. Apoštolové na letnice získali schopnost, díky které mohlo být rozptýlené lidstvo opět sjednoceno. Rody, které bloudily světem po pádu babylonské věže a později našly své země, z nichž vytvořily své domoviny, se s christianizací staly součástí křesťanské ekumeny. V podání zkoumaných kronik se křtem knížete uzavřel babylonský příběh. Alternativně vřazovali někteří autoři, například Neplach, české dějiny do světových dějin křesťanstva s pomocí letopisného vyprávění o formování křesťanského společenství. Křest Bořivoje je v takovém pojetí východiskem k tomu, aby se vyprávělo o formování knížecí moci v Čechách, a základním rámcem vyprávění není sjednocování rozptýleného lidstva, nýbrž dějiny už fungujícího křesťanstva.

Vyprávění o předkřesťanských dějinách znovu otevřela některá témata rozebíraná v pasážích o babylonském zmatení. Ačkoliv řada uherských kronik striktně odmítala Nimroda jako otce Hunora a Magora, praotců Hunů a Uhrů, v dalším vyprávění se Nimrod znovu vracel jako předek Attilův a později i Arpádův. Postoje kronikářů a opisovačů vůči Nimrodově osobě byly přinejmenším rozporuplné a často vyjadřovaly nejistotu, jak s látkou zacházet. Toto váhání využil ve své argumentaci Johannes de Thurocz, který uvedl obě varianty, ne však aby byl korektní, nýbrž aby vyvodil pravdivost nimrodovského původu Uhrů. Původ od Nimroda souvisí s dalším rysem uherských narativů, který zvýraznil Johannes de Thurocz. Thurocz glorifikuje Attilovu destruktivní válku a stejně jako další kronikáři vypráví epický dobyvatelský příběh neporazitelných válečníků.

Nejzjevnějším způsobem vypráví příběh o hrdinných bojovnicích Anonymus, který jinak stojí mimo diskurz ostatních uherských kronik, v tomto motivu se jim však blíží. Kořistnictví Uhrů je vyobrazeno jako hrdinské skutky. To je nutno číst jako koncepci maskulinity ve vztahu jednak k ženským postavám, které v příběhu vystupují jako nástroje jednání kořistníků, jednak k genderovým stylizacím v kronikách o českých dějinách.

S pomocí genderových kategorií líčí Kosmas povahu ženské a mužské vlády. Dalimil pracuje s metaforami rodiny při líčení babylonského zmatení i osudů národa. Kronikáři využívali představ o maskulinitě a feminitě ve vyprávění o dívčí a lucké válce a těmito motivy, ale i stereotypy spojenými s dětstvím, mládím, dospělostí a stářím dynamizovali své narativy. To samozřejmě činili i dějepisci uherští například ve vyprávění o Attilově smrti. Specifickou perspektivu do těchto otázek vnáší Marignola při konstrukci genealogie Karla IV., do níž nevkládá jen mužské předky, ale na základě Karlova přemyslovského dědictví po matce též významné Přemyslovny, a to světice, které spojuje s christianizací Čech a šířením pravé víry.

Významným aspektem zkoumaných narativů je jejich biblický rozměr, totiž bohaté využívání biblických citací jakožto interpretačních nástrojů, s jejichž pomocí autoři konstruovali nové výklady a napovídali čtenářům, jak příběhy číst. Tyto reference mají ve vyprávění významnou roli a jejich detailní analýzy ukázaly, jak napomáhají kronikářům sestavovat jejich výklady. Vypravěčské principy, známé z aluzí na starozákonní dějiny v Kosmově vyprávění o Libuši, lze identifikovat rovněž ve vyprávění o odchodu Hunů ze Skytie, osidlování Čech v Dalimilově podání, Vlastině smlouvě s dívkami podle Pulkavy nebo v raných osudu postihujících sv. Štěpána. Už jsem ostatně zmínil, že uherští kronikáři využívali biblické a exegetické autority ne k zobrazování dějin, ale jako opory svého interpretačního přístupu a podobnou funkci má též Pulkavova aluze na Janovo evangelium.

Funkce biblických citátů vyplynuly při čtení kronik jako souvislých vyprávění, táž metoda odhalila rovněž literární ambice kronikářů ve smyslu snahy vybudovat barvitě a poutavě vyprávění. Řada motivů zjevně nemá vazbu na politické a společenské kontexty, v nichž kroniky vznikaly, naopak mají čistě vypravěčí funkce. To zároveň nevylučuje politizované vyprávění v dalších místech kroniky. Thurocz mohl srovnávat Korvínovy válečné úspěchy s vítězstvími Attily a zároveň Attilu líčit jako vlného starce, neschopného odolat své touze, která ho nakonec zahubí. Podobně například Dalimil asi nezamýšlel dosáhnout konkrétních politických tezí tím, že Drahomířinu vzpouru proti šířícímu se pohanství definoval jako pokračování lucké války.

Literární kontexty a adaptace příběhů o počátcích

Výpravné historické narativy zkoumané v kapitolách o babylonském zmatení a o předkřesťanských dějinách a christianizaci jsou doplněny o analýzy jejich adaptací v podobě drobnějších historiografických děl a textů spojených s lokálním prostředím. Tyto adaptace pravidelně upřednostňují formu zemské kroniky, před vyprávěním o původu národa. Spiškosobotská kronika rozpracovává vyprávění o zakládání

křesťanského království a dovádí do důsledku rozklad etnocentrické teze *pura Hungaria*, kterou vystavěl Simon z Kézy a kterou systematicky oslabovaly narativy kronik 14. a 15. století. Slezké adaptace českých dějin za svůj výchozí bod volily osidlování Čech a okolních regionů, přičemž čerpaly z Pulkavova vyprávění reflektujícího mocenskou konstelaci ve 14. století. Lokální historiografie netvoří systematicky vlastní identitotvorné příběhy, nýbrž si osvojují zemské narativy, k nimž se mohou hlásit, ale zároveň je upravovat. Tyto adaptace totiž nelze číst jako periferní reprodukce centrálně vytvořených narativů, ale naopak jako reinterpretační, vytvářející nová centra, kteréžto nové perspektivy dávají původním narativům nové funkce. Identity formulované v těchto textech odhalují mnohovrstevnatost ve fungování kolektivních identit. To, co ve výpravných historiích není tak zjevné, je zde často formulováno explicitně. Do vyprávění vstupuje osobní vypravěčská rovina, mísící se identitou komunitní (klášter, město, region), dále pak přihlášení se k zemské kolektivitě a často i identitě říšské, zajišťující pravověrnou autoritu křesťanstva.

Podoby těchto lokálních adaptací souvisejí s obecným trendem konce 15. století spjatým mimo jiné s nástupem humanistických dějepisných metod. Systematicky je opouštěn rámec babylonského zmatení a mnohem větší důraz je kladen na proces vytváření země a ustavování křesťanského panství, tj. včetně zakládání mocenských institucí legitimizovaných křesťanskou autoritou. To se projevuje například také v některých rukopisech Starých letopisů českých, které dominantně vyprávějí o událostech 14. a především 15. století; několik opisů z konce 15. a začátku 16. století uměle vyvolává dojem vyprávění o zemských dějinách od počátků, totiž od křtu Bořivoje, případně založení pražského biskupství.

Vedle těchto lokálních adaptací jsem se zabýval též různými modely čtení Pulkavovy a Dalimilovy kroniky v 15. století. Pulkava je charakteristický především značným rozšířením a vlivem na novou původní historiografickou produkci, což souvisí s jeho integrativním celozemským narativem, v němž neoznačuje explicitní nepřátele. Část rukopisů Dalimilovy kroniky tvoří druhou redakci kroniky. Jedná se o adaptaci zvýrazňující moralistní, a především národnostně šovinistické roviny původního textu. Další adaptace Dalimilovy kroniky vytvořené v 15. století ale poukazují na to, že národnostně vyostřené čtení Dalimila není samozřejmé a že se jedná o konkrétní přístup k textu, který jiní četli spíše jako epickou báseň.

Odborná literatura hovoří o renesanci zájmu o osobnost Attily v 15. století. Analýza historiografického diskurzu středověkých Uher ale poukazuje spíše na nepřerušované psaní attilovských příběhů. Jednotlivé kroniky předkládají unikátní interpretace, které můžeme jen obtížně považovat za obecný aktuální nebo dokonce vývojový trend. Kézova kronika je považována za diskurzivní zlom v tom smyslu, že oslabuje roli Attily ve vyprávění. To je diskutabilní samo o sobě, zároveň však ve stejné době vznikaly texty se zcela odlišným vyzněním a Kézovu kroniku tak nelze považovat za zrcadlo dobových názorů, nýbrž za platformu názorů autorských. Vyprávění o Attilovi, které sestavil Callimachus Experiens je v návaznosti na autorovy diplomatické aktivity vnímáno jako protikorvinský pamflet a

v textu jsou následně dohledávány doklady toho, jak se Callimachus snažil Korvína zesměšnit. Pokud ovšem chceme Callimachovo vyprávění číst jako protikorvínský pamflet, je užitečné jej číst nikoli primárně jako zesměšnění Matyáše Korvína, nýbrž jako diskurzivní reakci na Korvínovu diplomacii, která především v osobě Jana Pannonia systematicky pracovala s motivem Attily jako předchůdce pravověrných uherských králů.

Závěr

Vedle výše zmíněných poznatků a reinterpretací zmiňuji ještě další body, k nimž jsem došel s pomocí analýzy narativní logiky středověkých dějepisných textů.

Kosmovo mlčení o událostech před příchodem do Čech má smysl v logice vyprávění.

Vypuštění některých motivů („venkovský“ původ Přemysla u Jindřicha z Heimburka) není politickou interpretací, nýbrž autorskou hierarchizací informací ve vztahu k podobě narativu.

Identifikován byl další biblický citát v Dalimilově kronice.

Kosmovo vyprávění o Boleslavovi I. není dokladem autorových nesympatií, nýbrž vyprávěcí perspektivizací svatováclavského příběhu.

Dalimil soustředěně buduje kauzalitu v příběhu o pádu Svatopluka a předání moci českému knížeti.

Vyprávění o Attilovi v diskurzu uherských kronik není tlumeno, aby se zakryly jeho krutosti, nýbrž bylo systematicky přepracováno v barvitý a dramatický příběh.

Pokud se Uhři chovají krutě, není to překvapivý rys, nýbrž pevná součást christianizačního narativu.

Cestopisné pasáže Marignolovy kroniky nejsou primárně produktem autorského ega, nýbrž vyprávěcím nástrojem zpřítomňujícím počátky světových dějin.

Vedle jednotlivých motivů analýza poukázala na koncepční autorské kroky. V tomto smyslu je podstatným zjištěním výše popsaná podoba a fungování babylonského rámce. Kromě toho autoři systematizovali i další roviny svých vyprávění.

Dalimil ohlašuje smysluplné české dějiny.

Marignola vytváří „diadém“ propojující začátek s koncem a podobně též Neplach vytváří celek vazbou alfy a omegy.

Pulkava na začátku dějin hledá rozměry postbabylonského Slovanstva a Piccolomini výkladem o povaze národa poukazuje na kontrast mezi barbary na počátku českých dějin a barbarskými tábority ve své současnosti.

Johannes de Thurocz systematizuje válečné schopnosti jako základní charakteristiku uherských vládců od Attily po Korvína a své vyprávění definuje jako konceptualizaci tohoto motivu.

Kéza rozpracoval teorii hunsko-uherského příbuzenství.

Ch. Posoniense zjednodušila christianizační narativ jasným oddělením dvou knih o prvním a druhém příchodu. Ostatní uherské kroniky naproti tomu líčí obě části paralelně a teprve následně zařazují christianizační historický zlom k vyprávění o sv. Štěpánovi.

Obecně se potvrdilo, že jednotlivé kroniky je třeba číst jako svébytné narativy a že mnohé motivy a prvky nejsou chybou ve vztahu k pramenům toho kterého díla, nýbrž že v mnoha případech tyto motivy a prvky dostávají nové významy a produkují nové asociace. Proto jsou jednotlivé kroniky především produktem žánrového zařazení, konkrétních narativních strategií a motivací, konkrétní autorské konceptualizace dějin. Mnohem méně naopak dílčí texty vypovídají o změnách, co se týče dobové historické imaginace, poznání dějin nebo názorů na jejich interpretace. Jinak řečeno se potvrdilo, že texty nejsou zrcadlem své doby, nýbrž platformou názorů, polemik, konstrukcí a historických interpretací. Nadto se kroniky a jejich narativy proměňovaly v opisech a adaptacích, vypravěčská tvrzení tak nebyla funkční jen v době svého vzniku, ale rovněž v čtenářské reflexi. V jednu chvíli bylo k dispozici, ať už paralelně nebo polemicky, více historických výkladů.

Zároveň analýza potvrdila, že je zavádějící kroniky číst jako doklad toho, co si autor o dané věci myslel. Mnohem spíše se jedná o doklad toho, co chtěl autor jakožto vypravěč v daném díle říct. Poukazují na to dvě kroniky Henrika de Mügelu, z nichž jedna (německá prozaická) je výrazně konformní s texty tzv. kronikářské kompozice sestavené ve 14. století, zatímco druhá (latinská veršovaná) přichází s novými koncepcemi a interpretacemi. Příčinou jsou přitom spíše odlišné narativní nástroje a motivace než změna názoru autora či politického kontextu vzniku. S tím ostatně souvisí potřeba respektu k povaze středověkého dějepisce, které bychom neměli považovat za prosté ohýbání dějin ve prospěch politického prospěchu, nýbrž primárně za proces interpretace dějin ve smyslu položené otázky, jakkoliv ta může souviset s politickými motivacemi.

Středověcí dějepisci ve svých motivacích často označují cíl předložit příklady z minulosti k poučení svých současníků. Podobně jako beletristická a románová středověká literatura ani historiografie (především výpravné narativy) nekonstruují statické ideály a jednoznačné reprezentanty dobrého nebo špatného chování, nýbrž vyprávějí o ambivalentních hrdinech, jednajících různě v různých situacích a podléhajících svým emocím. V řadě uherských kronik to platí dokonce i o vyobrazení sv. Štěpána. Uherští kronikáři pracují například s mocenským mementem Attilovy prchlivosti, když vyprávějí o vzpurných Hunech odmítajících poslušnost poté, co Attila zavraždil svého bratra. V kronikách o českých dějinách zase vystupuje například selhávající vůdce, bázlivý kníže Neklan, který ale zároveň prokazuje křesťanské ctnosti. Attila je sice hrdinný dobyvatel, ale zároveň ho zahubí vlastní chtíč. Takové motivy čtenáře nabádají vnímat vyprávění jako barvitě a poutavě didaktické líčení.

Analyzovat vyprávěcí struktury středověkých historiografií pojímaných jakožto vyprávění příběhů je důležité v kontextu dnešního využívání narativistických postupů v historiografii, nejen té popularizační. Zatímco dílčí tvrzení kronikářů jsme zvyklí uvádět na pravou míru, v případě celých struktur často nebýváme tak systematictí – od kronikářů 14. století přebíráme dramatické líčení chaosu po vymření Přemyslovců, první křesťanská knížata vnímáme jako začátek českých dějin, budujeme kontinuity mezi panstvím moravských a českých knížat a vůbec hovoříme o českých dějinách se značnou mírou samozřejmosti. I když víme, že se vždy jedná o badatelský konstrukt, perspektiva středověkého dějepiscectví nás upozorňuje, že těžíme z funkčního narativu nikoliv výzkumného, nýbrž původně christianizačního a legitimizujícího aktuální mocenskou strukturu či dílčí ideologický zájem. Kritická reflexe konceptu českých dějin proto musí zohledňovat funkce středověké historiografie a běžná narativistická historiografie by měla ve svých konstrukcích z těchto poznatků vycházet. Zároveň porozumění těmto širším diskurzivním strukturám je nutným předpokladem jakékoliv kritiky středověké historiografie, ať už k ní přistupujeme jako prameni, nebo ji analyzuje jako kulturní, ideologické či politické konstrukty.

Vedle už zmíněných konkrétních rysů vyprávění a dílčích motivů upozorňujících na povahu dějepisného vyprávění jsou některé znaky narativů uherských kronik a kronik o českých dějinách vzájemně užitečnou reflexí pro českou i maďarskou medievistiku (respektive medievistiku zabývající se kulturou prostoru Uherského království). Z pohledu české medievistiky jsou cenné poznatky týkající se specifické práce jednotlivých kronikářů s pojmem Uhři. Ta je důrazným poučením, že nestačí rozlišovat mezi politicky a etnicky definovaným společenstvím, ale že i etnicita je narativně konstruována a netvoří nereflektované přirozené společenství. Medievisté zabývající se prostorem Uher mohou naopak těžit z porozumění povaze lokálních adaptací narativů o českých dějinách. Jsou totiž připomínkou, že se nejedná primárně o projevy národnostních skupin, jak by se mohlo zdát v kontextu mnohonárodnostního uherského království, nýbrž že je třeba je vnímat jako produkty konkrétních politicky či komunitně aktivních autorů. Východiskem tedy není Spiš jako specifický region, nýbrž postoje autora, který se identifikuje ve vztahu k regionu, jehož identitu sám formuluje. Na to upozorňují například katolicko-utrakvistické paralelní výklady českých dějin, nebo slezské adaptace vždy pevně spojené s konkrétním prostředím například kláštera či města.

Konečně je tato práce příspěvkem k badatelské reflexi pramenů ve smyslu hierarchizace informací. Analýza narativních struktur totiž ukazuje, že v případě kronik je nutné zohledňovat na prvním místě kontext celku vyprávění. Třebaže některé pasáže jsou podstatnější, v narativní logice fungují teprve ve vztahu k dalším, na první pohled méně významným částem příběhů. Je legitimní soustředit badatelské úsilí na dílčí otázky a pracovat tak s dílčími pasážemi středověkých textů. Musíme si však přitom být vědomi toho, že je tím vytrháváme z kontextu celku, což často vede k deformaci původních významů.

Seznam zdrojů

Pramenná literatura

- Aeneas Silvius Piccolomini, *Europe (c. 1400-1458)*, edd. Robert Brown – Nancy Bisaha, Washington, D.C., 2013
- Aeneas Silvius Piccolomini, *Historia Bohemica 1, Historisch-kritische Ausgabe des lateinischen Textes*, edd. Joseph Hejnic – Hans Rothe, Köln 2005
- Aeneas Silvius Piccolomini, *Historia Bohemica 2, Die frühneuhochdeutsche Übersetzung (1463) des Breslauer Stadtschreibers Peter Eschenloër*, ed. Václav Bok, Köln 2005
- Aeneas Silvius Piccolomini, *Historia Bohemica 3, Die erste alttschechische Übersetzung (1487) des katholischen Priesters Jan Húska*, ed. Jan Kolár, Köln 2005
- Aeneas Silvius Piccolomini, *O původu a mravech Turků. Také o rodu Osmanů*, ed. Vojtěch Bažant, in: Kacíři, barbari, nepřátelé. Odlišnost a stereotypy v pozdním středověku, edd. Vojtěch Bažant – Věra Vejrychová, Praha 2016, s. 238–245
- Aeneae Silvii Historia Bohemica / Enea Silvio Historie česká*, edd. Dana Martínková – Alena Hadravová – Jiří Matl, Praha 1998
- Annales Glogovienses*, in: *Scriptores rerum Silesiacarum* 10, ed. Hermann Markgraf, Breslau 1877
- Annales Gradicensis et Opatowicenses*, ed. Wilhelm Wattenbach, in: *Monumenta Germaniae Historica, Scriptores* 17, Hannover 1861, s. 643–653
- Anonimowego notariusza króla Béli GESTA HUNGARORUM*, ed. Aleksandra Baś-Kulbicka a kol., Kraków 2006
- Anonymi Bele regis notarii Gesta Hungarorum / Anonymous, Notary of King Béla The Deeds of the Hungarians*, edd. Martyn Rady – László Veszprémy, and *Magistri Rogerii Epistola in miserabile carmen super destructione Regni Hungarie per tartaros facta / Master Roger's Epistle to the Sorrowful Lament upon the Destruction of the Kingdom of Hungary by the Tatars*, edd. János Bak – Martyn Rady, Budapest 2010
- Anonymi descriptio Europae Orientalis; "Imperium Constantinopolitanum, Albania, Serbia, Bulgaria, Ruthenia, Ungaria, Polonia, Bohemia" anno MCCCVIII exarata*, ed. Olgierd Górka, Krakov 1916
- Anonymus: A magyarok cselekedetei / Kézai Simon: A magyarok cselekedetei*, edd. János Bollók – László Veszprémy, Budapest 1999, s. 87–153
- Anonymus Gesta Hungarorum*, ed. Dezső Pais, Budapest 1977
- Antoninus Florentský, *Chronicon partibus tribus distincta ab initio mundi ad MCCCLX*, Norimberk 1477
- Arany, János, *Budova smrt*, přel. František Brábek – Jaroslav Vrchlický, Praha 1897
- Attila, *Magyarország királyá élete és halála*, in: *Kronikánik magyarul* III/1, ed. Péter Kulcsár, Budapest 2006, s. 76–84
- Bartolomeus Anglicus, *De proprietatibus rerum*, Norimberk 1492
- Bohuslava Bilejovského Kronika česká*, ed. Ota Halama, Praha 2011
- Die böhmische Chronik Benedikt Johnsdorfs*, in: *Scriptores Rerum Silesiacarum* 12, ed. Franz Wachter, Breslau 1883, s. 109–123
- Die Briefwechsel des Eneas Silvius Piccolomini 1. Briefe aus den Laienzeit (1431–1445)*, ed. Rudolf Wolkan (= *Fontes Rerum Austriacarum* 61), Wien 1909
- Callimachus Experiens, *Attila*, ed. Tiberius Kardos, Lipsko 1932
- Cosmae Pragensis Chronica Boemorum*, ed. Berthold Bretholz, Berlin 1923
- Cosmas of Prague, *The Chronicle of the Czechs*, ed. Lisa Wolverson, Washington, D.C., 2009
- Cosmas of Prague, *The Chronicle of the Czechs*, edd. János M. Bak – Pavlína Rychterová, Budapest 2020
- Cronica Notarului Anonymus, Fapte Ungurilor (traducere de pe fotocopia originalului de la Viena)*, ed. Paul Lazăr Tonciulescu, Bukurešť 1996
- Cronica Przibiconis dicti Pulkaua*, in: *Fontes rerum Bohemicaum* 5, edd. Josef Emler – Jan Gebauer, Praha 1893, s. 1–326
- Česká kronika Benedikta Johnsdorfa*, ed. Jaromír Mikulka, Praha, 1959
- Dalimilova kronika viz Staročeská kronika tak řečeného Dalimila*
- Dante Alighieri, *Božská komedie*, přel. Vladimír Mikeš, Praha 2009
- Dante Alighieri, *De vulgari eloquentia / O rodném jazyce*, ed. Richard Psík, Praha 2004

Das Granum catalogi praesuli Moraviae nach der Handschrift des olmützer Domcapitelarchivs, ed. Joseph Loserth, Archiv für Österreichische Geschichte 78, 1892, s. 41–97

De Theutunicis bonum dictamen: Wilhelm Wostry, Ein deutschfeindliches Pamphlet aus Böhmen aus dem 14. Jahrhundert, Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen 53, 1915, s. 193–236

Di tutsch kronik von Behem lant, ed. Vlastimil Brom, Brno 2009

Die Gesta Hungarorum des anonymen Notars. Die älteste Darstellung der ungarischen Geschichte, edd. Gabriel Silagi – László Veszprémy, Sigmaringen 1991

Die pehemische Cronica dewcz, ed. Josef Jireček, in: Fontes rerum Bohemicarum 3, Praha 1882, s. 257–297

Die St. Wenzelslegende Kaiser Karls IV., ed. Anton Blaschka, Prag 1934

Dörrie, Heinrich, *Drei Texte zur Geschichte der Ungarn und Mongolen. Die Missionsreise des frater Julianus O. P. ins Uralgebiet (1234–1235) und nach Russland (1237) und der Bericht des Erzbischofs Peters über die Tartaren*, Göttingen 1956

Eneas Silvius Piccolomini, *Historia Austriaca* 2, ed. Martin Wagendorfer, Hannover 2009 (= MGH, Scriptores rerum germanicarum. Nova series 24)

Exordia Scythica, in: Chronica minora saec. IV, V, VI, VII, vol. 2, ed. Theodor Mommsen, Berlin 1894 (= MGH SS AA 11/2), s. 308–322

Fratris Felicis Fabri Evagatorium in Terrae Sanctae, Arabiae et Egypti peregrinationem 2, ed. Konrad Hassler, Stuttgart 1843

Gesta diversa transactis temporibus facta in Slesia et alibi, in: Scriptores Rerum Silesiacarum 12, ed. Franz Wachter, Breslau 1883, s. 37–86

Gesta regum Sclavorum 1, ed. Tibor Živković, Belgrade 2009

Giacomo Filippo Foresti, *Supplementum chronicarum*, Benátky 1483

Girolamo Bocchi, *Monopathon harmonicum et chronologicum*, Bologna 1654

Granum catalogi praesulum Moraviae, přel. Vojtěch Gaja. in: Katalog moravských biskupů, arcibiskupů a kapitul staré a nové doby, ed. Bohumil Zlámal, Olomouc 1977, s. 5–33

Humanistická etnografie Čech, ed. Karel Dvořák, Praha 1975

Höfler, Konstantin, *Geschichtsschreiber der hussitischen Bewegung in Böhmen* 1, Wien 1856

The Hungarian Illuminated Chronicle. Chronica de Gestis Hungarorum, ed. Dezső Dercsényi, Budapest 1969

The Christian Topography of Cosmas, an Egyptian Monk, ed. J. W. McCrindle, London 1897, reprint Cambridge 2010

Chronica abbatum B. Mariae Virginis in Arena, in: Scriptores rerum Silesiacarum 2, ed. Gustav Adolf Stenzel, Breslau 1839, s. 220–260

Chronica de gestis Hungarorum e codice picto saec. XIV. / Chronicle of the Deeds of the Hungarians from the Fourteenth-Century Illuminated Codex, edd. János Bak – László Veszprémy, Budapest 2018

Chronica fratris Nicolai Glassberger Odinis Minorum Observantium, Florence 1887 (= Analecta Franciscana 2)

Chronica Hungarico-Polonica 1. *Textus cum varietate lectionum*, ed. Béla Karácsonyi, Szeged 1969 (= Acta universitatis szegediensis de Attila József nominatae. Acta historica 26)

Chronici Hungarici compositio saeculi XIV., ed. Alexander Domanovszky, in: Scriptores rerum Hungaricarum 1, ed. Emericus Szentpétery, Budapest 1937, s. 217–505

Chronica Bohemorum ab initio gentis ad annum 1438, in: Monumenta Historica Boemiae 3, ed. Gelasius Dobner, Praha 1774, s. 43–62

Chronicon Dubnicense, ed. Mátyás Florianus, Leipzig 1884 (= Historiae Hungaricae fontes domestici 1/3), s. 1–204

Chronicon Francisci Pragensis, ed. Jana Zachová, Praha 1997 (= Fontes rerum bohemicarum. Series nova 1)

Chronicon Henrici de Mügeln germanice conscriptum, ed. Eugenius Travník, in: Scriptores rerum Hungaricarum 2, ed. Emericus Szentpétery, Budapest 1938, s. 87–223

Chronicon Knauzianum, ed. Emma Bartoniek, in: Scriptores rerum Hungaricarum 2, ed. Emericus Szentpétery, Budapest 1938, s. 321–345

Chronicon Monacense, ed. Alexander Domanovszky, in: Scriptores rerum Hungaricarum 2, ed. Emericus Szentpétery, Budapest 1938, s. 55–86

Chronicon Poseniense, ed. Alexander Domanovszky, in: *Scriptores rerum Hungaricarum 2*, Budapest 1938, s. 9–51

Chronicon, quod conservatur in Monte Sancti Georgii (Szepesszombat, Georgenberg, Spišská Sobota), ed. Béla Pukánszky, in: *Scriptores rerum Hungaricarum 2*, ed. Emericus Szentpétery, Budapest 1938, s. 273–287

Chronicon rhythmicum Henrici de Múgeln, ed. Alexander Domanovszky, in: *Scriptores rerum Hungaricarum 2*, ed. Emericus Szentpétery, Budapest 1938, s. 225–272

Chronicon Zagrabiense cum textu Chronici Varadiensis collatum, ed. Emericus Szentpétery, in: *Scriptores rerum Hungaricarum 1*, ed. Emericus Szentpétery, Budapest 1937, s. 195–215

In vitam et mortem Attilae regis Vngarie, in: *Analecta monumentorum Hungariae historicorum literariorum maximum inedita I*, edd. Ferenc Toldy – Geisa Érzsegi, Budapest 1986, s. 1–15

Isidor ze Sevilly, *Etymologiae I–III / Etymologie I–III*, ed. Daniel Korte, Praha 2000

Isidor ze Sevilly, *Etymologiae IX / Etymologie IX*, edd. Irena Zachová – Hana Šedinová, Praha 1998

János Thuróczy, *Chronicle of the Hungarians*, přel. Frank Mantello, Bloomington 1991

Joannis de Utino, *Brevis narratio de regibus Hungariae*, ed. Mátyás Florianus, Leipzig 1884 (= *Historiae Hungaricae fontes domestici 1/3*), s. 266–276

Johannes Nauclerus, *Memorabilium omnis aetatis et omnium gentium chronici commentarii*, ed. Johann Reuchlin, Tübingen 1516

Johannes de Thurocz, *Chronica Hungarorum 1. Textus*, edd. Elisabeth Galántai – Julius Kristó, Budapest 1985

Johannes de Thurocz, *Chronica Hungarorum 2/1–2. Commentarii*, edd. Elemér Mályusz – Julius Kristó, Budapest 1985

Johannes de Thurocz, *Chronica Hungarorum / Kronika Jána z Turca*, přel. Július Sopko, Bratislava 2014

Jordanes, *Gótské dějiny / Římské dějiny*, ed. Stanislav Doležal, Praha 2012

Karel IV. v soudobých kronikách, edd. Marie Bláhová – Zuzana Lukšová – Martin Nodl, Praha 2016

Képes krónika, přel. János Bollók, Budapest 2004

Kosmas, *Kronika Čechů*, přel. Karel Hrdina – Marie Bláhová – Magdalena Moravová, edd. Martin Wihoda – Magdalena Moravová, Praha 2011

Kristiánova legenda. Život a umučení svatého Václava a jeho báby svaté Ludmily, ed. Jaroslav Ludvíkovský, Praha 1978

Kronika anonymného notára kráľa Bela. Gesta Hungarorum, ed. Vincent Múcska, Budmerice 2000

Kronika ksiąząt polskich, ed. Zygmunt Węclewski, in: *Monumenta Historica Poloniae 3*, Lwów 1878, s. 423–578

Kronika Marignolova, in: *Fontes rerum Bohemicarum 3*, ed. Josef Emler, Praha 1882, s. 492–604

Kronika uhorských kráľov zvaná Dubnická, ed. Július Sopko, Budmerice 2004

Kroniky doby Karla IV., přel. Marie Bláhová – Rudolf Mertlík – Jakub Pavel – Jana Zachová, edd. Marie Bláhová – Jaroslav Eršil – Jana Zachová, Praha 1987

Legendae s. Stephani regis maior et minor, atque legenda ab Hartvico episcopo conscripta, ed. Emma Bartoniek, in: *Scriptores rerum Hungaricarum 2*, ed. Emericus Szentpétery, Budapest 1938, s. 363–440

Legendy stredovekého Slovenska: ideály stredovekého človeka očami cirkevných spisovateľov, ed. Richard Marsina, Budmerice-Nitra 1997

Letopisové Jindřicha Heimburského, in: *Fontes rerum Bohemicarum 3*, ed. Josef Emler, Praha 1882, s. 303–321

Letopisy Hradištsko-Opatovické, in: *Fontes rerum Bohemicarum 2*, edd. Josef Emler, Praha 1874, s. 383–400

Livius, *Dějiny 1*, přel. Pavel Kucharský – Čestmír Vránek, Praha 1971

Ljetopis popa Dukljanina, ed. Vladimir Mošin, Záhřeb 1950

M. Pavla Žídka Správovna, ed. Zdeněk V. Tobolka, Praha 1908

Magyarország királyságának krónikája (Pozsonyi krónika, 1350 után), in: *Krónikáink magyarul III/1*, ed. Péter Kulcsár, Budapest, 2006

Marek z Káltu, *Viedenská maľovaná kronika / Chronica Picta: 1358–1370*, edd. Július Sopko – Tünde Lengyelová, Bratislava 2016

Martini Oppaviensis Chronicon pontificum et imperatorum, ed. Ludwig Weiland, Hannover 1872

Neplacha, opata opatovického, krátká kronika římská a česká, in: *Fontes rerum Bohemicarum III*, ed. Josef Emler, Praha 1882, s. s. 443–484

Nejstarší česká rýmovaná kronika tak řečeného Dalimila, edd. Bohuslav Havránek – Jiří Daňhelka, Praha 1957
Niccolò da Casola, La Guerra d'Attila: Poema franco-italiano, ed. Guido Stendardo, Modena 1941
O sedmi štědrovečerních zvycích. Largum sero Jana z Holešova, ed. Kamil Havránek, Ostrava 2014
P. magistri, qui Anonymus dicitur, Gesta Hungarorum, edd. Aemilius Jakubovich – Desiderius Pais, in: *Scriptores rerum Hungaricarum 1*, ed. Emericus Szentpétery, Budapest 1937, s. 13–117
Petra Comestora Historia scholastica, ed. Jan Novák, Praha 1910
Petra Žitavského kronika zbraslavská, in: *Fontes rerum bohemicarum IV*, ed. Josef Emler, Praha 1884, s. 1–337
Petri Comestoris Scolastica Historia: Liber Genesis, ed. Agneta Sylwan, Turnhout 2004
Počíná se krátké sebranie z kronik českých k výstrazě věrných Čechův, in: *O volbě Jiřího z Poděbrad*, s. 32–41
 Polák, Antonín, *Krátké sebranie z kronik českých k výstrazě věrných Čechův*, Věstník královské české společnosti nauk, třída filozoficko-historicko-jazykozpytná 3, Praha 1904
Posloupnost olomouckých biskupů, in: *Katalog moravských biskupů, arcibiskupů a kapitul staré i nové doby*, ed. Bohumil Zlámal, Olomouc 1977, s. 53–74
Postilla Nicolai de Lyra super Genesim, Benátky 1603
Relatio fratris Ricardi, ed. Josephus Déer, in: *Scriptores rerum Hungaricarum 2*, Budapest 1938, s. 529–542
Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae VII/1, edd. Bedřich Mendl – Milena Linhartová, Praha 1963
Reginonis abbatis Prumiensis Chronicon cum continuatione Treverensi, ed. Fridericus Kurze, Hannover 1890
Správa o prvej ceste dominikána brata Juliána od bratra Richarda o Vel'kom Maďarsku nájdenom v čase pápeža Gregora Deviateho, in: *Tatársky vpád*, edd. Richard Marsina – Miloš Marek, Budmerice 2008, s. 26–35
Simonis de Kéza Gesta Hungarorum, ed. Alexander Domanovszky, in: *Scriptores rerum Hungaricarum 2*, ed. Emericus Szentpétery, Budapest 1938
Simonis de Kéza Gesta Hungarorum / Simon of Kéza The Deeds of the Hungarians, edd. László Veszprémy – Frank Schaer, Budapest 1999
Staré letopisy české (texty nejstarší vrstvy), edd. Alena Černá – Petr Čornej – Markéta Klosová, Praha 2003
Staré letopisy české z rukopisu křížovnického, edd. Miloslav Kaňák – František Šimek, Praha 1959
Staročeská kronika Martimiani, ed. Štěpán Šimek, Praha 2019
Staročeská kronika tak řečeného Dalimila, 2 sv., edd. Jiří Daňhelka – Karel Hádek – Bohuslav Havránek – Naděžda Kvítková, Praha 1988
The Deeds of the Hungarians viz Simonis de Kéza Gesta Hungarorum / Simon of Kéza The Deeds of the Hungarians
Thomae achidiaconi Spalatensis Historia Salonitarum atque Spalatinorum pontificum / Archdeacon Thomas of Split, History of Bishops of Salona and Split, přel. Olga Perić, edd. Damir Karbić – Mirjana Matijević Sokol – James Ross Sweeney, Budapest 2006
 Thuróczy János, *A magyarok kronikája*, přel. János Horváth, Budapest 2001
Uhorsko-pol'ská kronika. Nedocenený prameň k dejinám strednej Európy, edd. Martin Homza – Jana Balegová, Bratislava 2009
Výbor z české literatury doby husitské 2, edd. Bohuslav Havránek – Josef Hrabák – Jiří Daňhelka et al., Praha 1964
Vyprávění o minulých letech. Nestorův letopis ruský, ed. Michal Téra, Červený Kostelec 2014
Závěrek sběratele, in: *Fontes rerum Bohemicarum 2*, ed. Josef Emler, Praha 1874, s. 368–370
Zbraslavská kronika. Chronicon Aulae Regiae, přel. František Heřmanský – Rudolf Mertlík, ed. Zdeněk Fiala, Praha 1976
Ze starých letopisů českých, edd. Jaroslav Kašpar – Jaroslav Porák, Praha 1980
 Zouhar, Jakub, *Die Edition des so genannten „Abrisses“ aus dem 14. Jahrhundert. Ein Beitrag zur mittelalterlichen deutschsprachigen Literatur in Böhmen*, in: *Ad honorem VN*, edd. Jana Kudrnová – Petr Polehla – Michal Severa – Jana Vojtíšková, Hradec Králové 2015, s. 57–83
Život Adama a Evy, in: *Próza českého středověku*, edd. Jaroslav Kolár – Milada Nedvědová, Praha 1983, s. 293–308
Żywot św. Stefana króla Węgier czyli Kronika węgiersko-polska, ed. Ryszard Grzesik, Warszawa 2003

Sekundární literatura

- Adde-Vomáčka, Eloise, *La Chronique de Dalimil. Les débuts de l'historiographie nationale tchèque en langue vulgaire au XIVe siècle*, Paris 2016
- Anderson, Andrew R., *Alexander's Gate, Gog and Magog, and the Inclosed Nations*, Cambridge 1932
- Anderson, Benedict, *Představy společenství. Úvahy o původu a šíření nacionalismu*, Praha 2008
- Annotated list of miniatures and medaillons*, in: *Chronica de gestis Hungarorum e codice picto saec. XIV.* / *Chronicle of the Deeds of the Hungarians from the Fourteenth-Century Illuminated Codex*, edd. János Bak – László Veszprémy, Budapest 2018, s. XXIX–XXXVIII
- Antonín, Robert, *Čech a Lech. Poláci ve světě českých kronik 13. a 14. století*, in: *Ad vitam et honorem Jaroslao Mezník*, edd. Tomáš Borovský – Libor Jan – Martin Wihoda, Brno 2003, s. 291–340
- Antonín, Robert, *Das Herrscherbild in böhmischen narrativen Quellen des Hochmittelalters: zwischen Ideal und Bildungspraxis*, in: *Wege zur Bildung. Erziehung und Wissensvermittlung in Mitteleuropa im 13.–16. Jahrhundert*, edd. Robert Šimůnek–Uwe Tresp, Göttingen 2016 s. 13–42
- Antonín, Robert, *Ideální panovník českého středověku*, Praha 2013
- Antonín, Robert, „*De sublimacione principum seu rectorum.*“ *Paměť o počátcích panovnického rodu Přemyslovců v proměnách věků*, *Český lid* 101, 2014, č. 3, s. 335–358
- Assmann, Jan, *Kultura a paměť. Písmo, vzpomínka a politická identita v rozvinutých kulturách starověku*, Praha 2001
- Auerbach, Erich, *Mimesis. Zobrazení skutečnosti v západoevropských literaturách*, Praha 1968
- Austin, John Langshaw, *How to Do Things with Words*, Cambridge 1962
- Bagi, Dániel, *Az oroszlán, a sas, a szamár és az Igaz Mester. Műgelní Henrik két magyar krónikájának keletkezési körülményei*, *Századok* 152, 2018, s. 591–622
- Bagi, Dániel, *Bemerkungen zum Grazer Handschriftenfragment der Ungarnchronik Heinrichs von Mügeln*, in: *Hungary and Hungarians in Central and East European Narrative Sources (10th – 17th Centuries)*, edd. Dániel Bagi – Gábor Barabás – Márta Font – Endre Sashalmi, Pécs 2019, s. 159–172
- Bagi, Dániel, *Genealogical Fictions and Chronicle Writing in Central East Europe in the 11th–13th Centuries*, in: *Imagined Communities. Constructing Collective Identities in Medieval Europe*, edd. Andrzej Pleszczyński – Joanna Sobiesiak – Michał Tomaszek – Przemysław Tyszka, Leiden-Boston 2018, s. 15–29
- Bak, János M., *Hagiography and Chronicles*, in: *Promoting the Saints. Cults and Their Contexts from Late Antiquity until the Early Modern Period*, ed. Ottó Gecser, Budapest 2011, s. 51–58
- Bak, János M., *List in the Service of Legitimation in Central European Sources*, in: *The Charm of a List. From the Sumerians to Computerised Data Processing*, ed. Lucie Doležalová, Cambridge 2009, s. 34–45
- Bak, János M., *Roles and Functions of Queens in Árpadian and Angevin Hungary (1000-1386 A. D.)*, in: *Medieval Queenship*, ed. John Cami Parsons, Wolfeboro Falls 1994, s. 13–24
- Bak, János M. – Grzesik, Ryszard, *Text of the Illuminated Chronicle*, in: *Studies on the Illuminated Chronicle*, edd. János Bak – László Veszprémy, Budapest 2018, s. 5–23
- Barath, Tibor E., *The Early Hungarians in the Light of Recent Historical Research*, Montreal 1983
- Barciak, Antoni, *Das Bewusstsein der Zugehörigkeit von Schlesien zu den Ländern der Böhmischen Krone. Königreich Böhmen in den schlesischen narrativen Quellen der zweiten Hälfte des 14. Jahrhunderts*, in: *Geschichte – Erinnerung – Selbstidentifikation. Die schriftliche Kultur in den Ländern der Böhmischen Krone im 14.–18. Jahrhundert*, edd. Lenka Bobková – Jan Zdichynec, Praha 2011, s. 72–81
- Barciak, Antoni, *Władcy czescy w relacji autora Kroniki ksiąząt polskich*, in: *Společné a rozdílné. Česká koruna v životě a vědomí jejích obyvatel ve 14. – 16. století*, edd. Lenka Bobková – Jana Konvičná, Praha 2005, s. 309–317
- Barnes, Robert H., *Marriage by Capture*, *The Journal of the Royal Anthropological Institute* 5, 1999, č. 1, s. 57–73
- Bartoniek, Emma, *Codices manu scripti latini 1. Codices latini medii aevi*, Budapest 1940
- Bažant, Vojtěch, *Dalimil a lenoši*, in: *Oddech a zahálka ve středověké kultuře*, edd. Lucie Korecká – Matouš Turek, sborník se připravuje
- Bažant, Vojtěch, *Formy a funkce narativu o českých dějinách v 15. století*, in: *Husitské re-formace*, edd. Pavlína Cermanová – Pavel Soukup, Praha 2019, s. 226–251

- Bažant, Vojtěch, *Husité, Turci a pravá víra u Aenea Silvia Piccolominiho*, in: Kacíři, barbaři, nepřátelé. Odlišnost a stereotypy v pozdním středověku, edd. Vojtěch Bažant – Věra Vejrychová, Praha 2016, s. 219–237
- Bažant, Vojtěch, *Kronikář a jeho dílo. Problematika autora a vypravěče*, Mediaevalia Historica Bohemica 20, 2017, č. 1, s. 141–157
- Bažant, Vojtěch, *Kumánský zákon. Unifikace uherské středověké společnosti?*, in: Fenomén moci a sociálne nerovnosti, edd. Lukáš Bomba – Estera Kövérová – Martin Smrek, Bratislava 2014, s. 9–21. Elektronický sborník dostupný on-line: <http://www.kvsbk.sav.sk/wp-content/uploads/Podklady/Publikacie/Fenomen%20moci%20a%20socialne%20nerovnosti%202013.pdf>
- Bažant, Vojtěch, *Patterns of Reception of the Chronicon pontificum et imperatorum by Martin of Opava in the Late Medieval Lands of the Crown of Bohemia*, Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung, v recenzním řízení
- Bažant, Vojtěch, *Reading the Early Church. A Witness of the Chronicon pontificum et imperatorum by Martin of Opava from Kutná Hora*, in: The Books of Knowledge, edd. Pavlína Cermanová – Agnieszka Rec – Václav Žůrek, Turnhout, v tisku
- Bažant, Vojtěch, *Spišians and Hungary. The Chronicle from Spišská Sobota and the Collective Identity of Spiš*, Studia Mediaevalia Bohemica 9, 2017, č. 2, s. 237–250
- Bažant, Vojtěch, *Příběhy stadického krále. Několik pohledů na jednu událost*, in: Středověký kaleidoskop pro muže s hůlkou, edd. Eva Doležalová – Petr Sommer, Praha 2016, s. 13–25
- Bažant, Vojtěch –Vejrychová, Věra, *Narativní utváření odlišnosti v pozdním středověku*, in: Kacíři, barbaři, nepřátelé. Odlišnost a stereotypy v pozdním středověku, edd. titíž, Praha 2016, s. 11–30
- Beaune, Colette, *Naissance de la nation France*, Paris 1985
- Beneš, Zdeněk, *Historický text a historická skutečnost. Studie o principech českého humanistického dějepisectví*, Praha 1993
- Beneš, Zdeněk, *Humanistický obraz dějin vlasti. Češi v Němci na hranicích Imperia Romana*, Folia Historica Bohemica 18, 1997, s. 7–18
- Benkő, Lóránd, *Árpád „de genere turul“*, Magyar Nyelv 105, 2009, č. 1, s. 9–16
- Benkő, Lóránd, *A Szóvárd-kérdés. Fejezetek egy ómagyar nemzetségtörténetéből*, Budapest 2009
- Berend, Nora, *Immigrants and Locals in Medieval Hungary: 11th–13th centuries*, in: The Expansion of Central Europe in the Middle Ages, ed. Táž, Farnham (Surrey) 2012, s. 307–318
- Bertelényi, Iván, *A magyar szent korona. Magyarország címere és zászlaja*, Budapest 1996
- Beumann, Helmut, *Widukind von Korvey. Untersuchungen zur Geschichtsschreibung und Ideengeschichte des 10. Jahrhunderts*, Weimar 1950
- Birnbaum, Marianna D., *Attila's Renaissance in the Fifteenth and Sixteenth Centuries*, in: Attila. The Man and His Image, edd. Franz F. Bäuml – Marianna D. Birnbaum, Budapest 1993, s. 82–96
- Birnbaum, Marianna D., *Matthias, the „flagellum dei“ of the Renaissance*, in: The Orb and the Pen, ed. Táž, Budapest 1996, s. 121–129
- Birnbaum, Marianna D., *The Orb and the Pen. Janus Pannonius, Matthias Corvinus, and the Buda Court*, Budapest 1996
- Bláhová, Marie, *„...ad probos mores exemplis delectabilibus provocemus...“ Funkce oficiální historiografie v představách Karla IV.*, in: Ad vitam et honorem Jaroslao Mezník, edd. Tomáš Borovský – Libor Jan – Martin Wihoda, Brno 2003, s. 105–118
- Bláhová, Marie, *Die mittelalterlichen Sammelhandschriften der lateinischen histoischen Texte in Böhmen*, Studie o rukopisech 29, 1992, s. 35–52
- Bláhová, Marie, *Druhé pokračování Kosmovo*, Sborník historický 21, 1974, s. 5–37
- Bláhová, Marie, *Funkce a pramenná hodnota pamětních zápisů středověkých církevních institucí. Tak zvaná zakládací listina kláštera Třebíčského*, in: Ve stopách sv. Benedikta, edd. Libor Jan – Petr Obšusta, Bno 2002, s. 97–111
- Bláhová, Marie, *Historický komentář*, in: Staročeská kronika tak řečeného Dalimila 3, Praha 1995, s. 325–393

- Bláhová, Marie, „...Kako jest koruna z Moravy vyšla...“ („Translacio regni“ ve Staročeské kronice tzv. Dalimila), MHB 3, 1993, s. 165–176
- Bláhová, Marie, *Mezi Čechami a Polskem. Poznámky k otázce historického vědomí slezských intelektuálů v pozdním středověku*, in: Společné a rozdílné. Česká koruna v životě a vědomí jejích obyvatel ve 14.–16. století, edd. Lenka Bobková – Jana Konvičná, Praha 2005, s. 319–332
- Bláhová, Marie, *Odras státní ideologie v oficiální historiografii doby předhusitské*, Folia Historica Bohemica 12, 1988, s. 269–286
- Bláhová, Marie, *Offizielle Geschichtschreibung in den mittelalterlichen böhmischen Ländern*, in: Die Geschichtsschreibung in Mitteleuropa. Projekte und Forschungsprobleme, ed. Jarosław Wenta, Toruń 2006, s. 21–40
- Bláhová, Marie, *Panovnické genealogie a jejich politická funkce ve středověku*, Sborník archivních prací 48, 1998, s. 11–47
- Bláhová, Marie, *Poznámka k recepci České kroniky Jana Marignoly z Florencie ve středověkých Čechách*, in: Querite primum regnum Dei, edd. Helena Krmíčková – Anna Pumprová – Dana Růžičková – Libor Švanda, Brno 2008, s. 333–341
- Bláhová, Marie, *Překlady „českých dějin“ z doby vlády prvních Lucemburků do národních jazyků*, in: Cesta k rozmanitosti aneb kavárenský povaleč digitálním historikem středověku, edd. Renata Modráková – Tomáš Klimek, Praha 2016 s. 65–77
- Bláhová, Marie, *Společné dějiny? Slezská redakce anonymní „české kroniky“ 15. století*, in: Slezsko, země Koruny české. Historie a kultura 1300–1740, edd. Helena Dáňová – Jan Klípa – Lenka Stolárová, Praha 2008, s. 237–240
- Bláhová, Marie, *Staročeská kronika tak řečeného Dalimila v kontextu středověké historiografie latinského kulturního okruhu a její pramenná hodnota*, Praha 1995 (= Staročeská kronika tak řečeného Dalimila 3)
- Bláhová, Marie, *Tercius Lech... plantavit totam Silesiam. Die Widerspiegelung des Wissens um die Zusammengehörigkeit der Schlesier zur Böhmischem Krone in der Historiographie des Spätmittelalters*, in: Geschichte – Erinnerung – Selbidentifikation. Die schriftliche Kultur in den Ländern der Böhmischem Krone im 14.–18. Jahrhundert, edd. Lenka Bobková – Jan Zdichynec, Praha 2011, s. 14–26
- Bláhová, Marie – Wihoda, Martin, *Rukopisné skupiny*, in: Kosmas, Kronika Čechů, přel. Karel Hrdina – Marie Bláhová – Magdalena Moravová, edd. Martin Wihoda – Magdalena Moravová, Praha 2011, s. 21–23
- Bończa-Tomaszewski, Nikodem, *Idea expanze v raně středověkých Čechách. Analýza pověsti o Přemyslovi v Kosmově kronice*, Český lid 85, 1998, č. 4, s. 289–301
- Borst, Arno, *Der Turmbau von Babel. Geschichte der Meinungen über Ursprung und Vielfalt der Sprachen und Völker*, 4 díly v 6 svazcích, Stuttgart 1995
- Borzásák, István, *A Nagy Sándor-hagyomány Magyarországon*, Budapest 1983
- Bozoky, Edina, *Huns et Hongrois, une seule nation*, in: Nation et nations au Moyen Âge, Paris 2014, s. 37–50
- Bretholz, Bertold, *Einleitung*, in: Cosmae Pragensis Chronica, ed. Berthold Bretholz, Berlin 1923, s. LVIII–LXVI
- von den Brincken, Anne-Dorothee, *Studien zur Überlieferung der Chronik des Martin von Troppau*, Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters 41, 1985, s. 462–463
- von den Brincken, Anne-Dorothee, *Die universalhistorischen Vorstellungen des Johann von Marignola OFM. Der einzige mittelalterliche Weltchronist mit Fernostkenntnis*, Archiv für Kulturgeschichte 49, 1967, s. 297–339
- Brodský, Pavel, *Katalog iluminovaných rukopisů Knihovny Národního muzea v Praze*, Praha 2000
- Brom, Vlastimil, *Aus der offiziellen böhmischen Historiographie Karls IV. Die Pulkava-Chronik in drei Sprachversionen*, Brüner Beiträge zur Germanistik und Nordistik 15, 2010, č. 1–2, s. 5–19
- Brom, Vlastimil, *The Rhymed German Translation of the Chronicle of the So-Called Dalimil and its Strategies of Identification*, in: Historiographies of Identity VI: Historiography in Central and Eastern Central Europe, 13th–16th c., edd. Pavlína Rychterová – Christina Luther – David Kalhous, Turnhout (v tisku)
- Brown, Cynthia Jane, *The Shaping of History and Poetry in Late Medieval France*, Birmingham 1985
- Brubaker, Rogers, *Ethnicity without groups*, Cambridge, Mass., 2004
- Calzolari, Maoro, *Papa Leone e Attila al Minzio. Il percorso di una tradizione*, Mantova 2013
- Campbell, Joseph, *Tisíc tváří hrdiny*, Praha 2018

- Cetwiński, Marek, *Chronica abbatum beatae Mariae Virginis in Arena o początkach klasztoru*, in: Týž, *Metamorfozy śląskie. Studia źródłoznawcze i historiograficzne*, Częstochowa 2002, s. 87–94
- de Cevins, Marie-Madeleine, *L'Europe centrale au Moyen Âge*, Rennes 2013
- Cibulka, Josef, *Vypravování Kristiánovy legendy o pokřtění Bořivoje*, in: *Sborník k sedmdesátinám J. Květa*, Praha 1965, s. 65–72
- Clark, Mark J., *The Making of the Historia scholastica, 1150-1200*, Turnhout 2015
- Collecting, Organizing and Transmitting Knowledge: Miscellanies in Late Medieval Europe*, edd. Sabrina Corbellini – Giovanna Murano – Giacomo Signore, Turnhout 2018
- Collective Identity in the Context of Medieval Studies*, edd. Robert Antonín – Michaela Antonín Malaníková, Ostrava 2016
- von Contzen, Eva, *Proč potřebujeme naratologii středověku. Manifest*, *Česká literatura* 67, 2019, s. 529–555
- Csakó, Júdit, *A Magyar-lengyel krónika és a hazai elbeszélő hagyomány*, *Századok* 148, 2014, č. 2, s. 287–334
- Csakó, Júdit, *Kegyves királyné vagy „rosszakarát mérgével teli vipera?”*, *Századok* 152, 2018, č. 3, s. 543–590
- Csapodi-Gárdonyi, Klára, *History and Description of the Illuminated Chronicle*, in: *The Hungarian Illuminated Chronicle. Chronica de Gestis Hungarorum*, ed. Dezső Dercsényi, Budapest 1969, s. 58–63
- Csóka, Lajos, *A magyarok és a kereszténység Géza fejedelem korában*, in: *Emlékkönyv Szent István király halálának kilencszázadik évfordulóján*, ed. Jusztinián Serédi, Budapest 1938, s. 141–165
- Čapský, Martin, *K postavení Vratislavi v českých korunních zemích v pozdním středověku*, *Český časopis historický* 115, 2017, s. 346–383
- Černá, Alena, *Přípisky písaře Pinvičky*, in: *Dva z prvních. Jaromír Spal, Miloslav Šváb – respektované osobnosti vysokoškolské bohemistiky*, edd. Helena Chýlová – Viktor Viktora, Plzeň 2015, s. 68–79
- Česká, Jana, *Vedlejší epizodická vyprávění Hájkovy kroniky*, in: *Na okraj Kroniky české*, ed. Jan Linka, Praha 2015, s. 67–82
- Čornej, Petr, *Staré letopisy české ve vývoji české pozdně středověké historiografie*, *Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et historica* 1 (Studia historica 32), 1988, s. 33–56.
- Čornej, Petr, *Tajemství českých kronik*, Praha 2003
- Čtenář jako výzva. Výbor z prací kostnické školy recepční estetiky*, ed. Miloš Sedmidubský, Bno 2001
- Damian-Grint, Peter, *The new historians of the twelfth-century Renaissance: Inventing vernacular authority*, Rochester 1999
- Daňhelka, Jiří, *Úvod*, in: *Staročeská kronika tak řečeného Dalimila 1*, edd. Jiří Daňhelka – Karel Hádek – Bohuslav Havránek – Naděžda Kvítková, Praha 1988, s. 7–77
- Delumeau, Jean, *Dějiny ráje. Zahrada rozkoše*, Praha 2003
- Dercsényi, Dezső, *The Illuminated Chronicle and Its Period*, in: *The Hungarian Illuminated Chronicle*, ed. Týž, Budapest 1969, s. 13–57
- Dobrovský, Josef, *Geschichte der böhmischen Sprache und Literatur*, Praha 1818
- Doležalová, Lucie, *The Dining Room of God: Petrus Comestor's "Historia Scholastica" and Retelling the Bible as Feasting*, in: *Retelling the Bible. Literary, Historical, and Social Contexts*, edd. Lucie Doležalová – Tamás Visi, Frankfurt am Main – New York 2011, s. 229–244
- Domanovszky, Alexander, *A dubnici krónikai*, *Századok* 33, 1899, s. 226–256, 342–355, 411–451
- Domanovszky, Sándor, *A pozsonyi krónika és a kisebb latin nyelvű prózai szerkesztések*, *Századok* 1905, s. 397–419, 518–547
- Domanovszky, Sándor, *Mügeln Henrik német nyelvű kronikája és a rímes kronikája*, *Századok* 41, 1907, s. 20–35, 119–142
- Dragoun, Michal, *Rukopisy českého znění Korunovačního řádu Karla IV.*, in: *Staročeský překlad korunovačního řádu Karla IV.*, edice s komentářem, ed. Martina Jamborová, Praha 2020 (v tisku)
- Dušek, Ladislav, *Kronika tzv. Beneše Minority a její pokračování*, *Minulostí Západočeského kraje* 26, 1990, s. 7–111
- Dvořáčková-Malá, Dana, *Angažované vyprávění: narativní strategie literárně-historických děl na přelomu 13. a 14. století*, *Mediaevalia Historica Bohemica* 20, 2017, č. 1, s. 23–38
- Eckhardt, Alexandre, *De Sicambria a sans-souci. Histoires et légendes franco-hongroises*, Paris 1943
- Eckhardt, Sándor, *A pannoniai hún történet keletkezése*, *Századok* 62–63, 1927–1928, s. 465–491, 605–632
- Eckhardt, Sándor, *Attila a mondáiban*, in: *Attila és hunjai*, ed. Gyula Németh, Budapest 1940, s. 143–216

- Eckhardt, Sándor, *Micolc*, Magyar Nyelv 26, 1930, s. 167–170
- Eco, Umberto, *Hledání dokonalého jazyka*, Praha 2001
- Ember, Győző, *Szent István a középkori Magyar történetírásban*, in: Emlékkönyv Szent István király halálának kilencszázadik évfordulóján 3, ed. Jusztinián Serédi, Budapest 1938, s. 257–277
- The Encyclopedia of Medieval Chronicle*, ed. Graeme Dunphy et al., Leiden 2010
- Engstová, Kateřina, *Marignolova kronika jako obraz představ o moci a postavení českého krále*, MHB 6, 1999, s. 77–94
- Eriksen, Thomas Hylland, *Etnicita a nacionalismus*, Praha 2012
- Farkas, Gábor F., *The Buda Chronicle. The First printed Book in Hungary: Printer, Work, Provenance, Patronage*, La Bibliofilia. Rivista di storia del libro e di bibliografie 117, 2015, č. 1, s. 27–45
- Farkas, Gábor F., *On the Provenience of the Copies of Thuróczy. Editio princeps of the Chronica Hungarorum*, Studia Bibliographica Posoniensia 2018, s. 11–24
- Farkas, Richárd Z., *A „kettős honfoglalás” elméletének rövid historiográfiája*, Belvedere Meridionale 23, 2011, č. 4, s. 15–33
- La fascination pour Alexandre le Grand dans les littératures européennes (X^e-XVIe siècle)*, 4 sv., ed. Catherine Gaullie-Bougassas, Turnhout 2014
- Ferrante, Joan M., *The Bible as Thesaurus for Secular Literature*, in: *The Bible in the Middle Ages. Its Influence on Literature and Art*, ed. Bernard S. Levy, Binghamton 1992, s. 23–49
- Fiala, Zdeněk, *O pramenech tak řeč. Dalimila k jeho historii sv. Václava*, Československý časopis historický 19, 1971, s. 871–900
- Findor, Andrej, *Začiatky národných dejín*, Bratislava 2011
- Fodor, Pál, *Az apokaliptikus hagyomány és az „aranyalma” legendája. A török a 15–16. századi magyar közvéleményben*, Történelmi szemle 39, 1997, č. 1, s. 21–50
- Fügedi, Erik– Bak, János M., *Foreign Knights and Clerks in Early Medieval Hungary*, in: *The Expansion of Central Europe in the Middle Ages*, ed. Nora Berend, Farnham (Surrey) 2012, s. 319–331
- G 12, Cerroniho sbírka, 13. stol. – 1845*, sv. 1, ed. Mojmir Švábenský, Brno 1973
- G 10, Sbírka rukopisů Moravského zemského archivu, 13./14. stol. – 1999*, ed. Mojmir Švábenský – Jan Řezníček, Brno 2008
- Geary, Patrick, *The Myth of Nations. The Medieval Origins of Europe*, Princeton 2002
- Geary, Patrick, *Women at the Beginning. Origin Myths from the amazons to the Virgin Mary*, Princeton, N.J, 2006
- Gellner, Ernest, *Nation and Nationalism*, Ithaca 1983
- Gerics, József – Ladányi, Erzsébet, *A Hartvik legenda keletkezési körülményeiről*, Magyar Könyvszemle 120, 2004, č. 4, s. 317–324
- Geschichtsbewusstsein und Geschichtsschreibung in der Renaissance*, edd. August Buck – Tibor Klaniczay – Katalin S. Németh, Leiden-Budapest 1989
- Giese, Wolfgang, *Tradition und Empirie in den Reiseberichten der Kronika Marignolova*, Archiv für Kulturgeschichte 56, 1974, s. 447–456
- Goetz, Hans-Werner, *Das Geschichtsbild Ottos von Freising. Ein Beitrag zur historischen Vorstellungswelt und zur Geschichte des 12. Jahrhunderts*, Köln 1984
- Goetz, Hans-Werner, *Die Geschichtstheologie des Orosius*, Darmstadt 1980
- Goetz, Hans-Werner, *Geschichtsschreibung und Geschichtsbewußtsein im hohen Mittelalter*, Berlin 1999
- Goffart, Walter, *The Narrators of Barbarian History (A.D. 550–800): Jordanes, Gregory of Tours, Bede, and Paul the Deacon*, Princeton 1988
- Golema, Martin, *Kosmova a Dalimilova „dívčí válka“ jako metafora indoeurópskej vojny funkcií*, Studia Mythologica Slavica 8, 2005, s. 137–157
- Goltz, Piotr, *Who, where and why? Foundation Myths and Dynastic Tradition of the Piasts and the Přemyslides in the Chronicles of Gallus Anonymus and Cosmas of Prague*, Czech-Polish Historical and Pedagogical Journal 8, 2016, č. 2, s. 13–43
- Graus, František, *Kněžna Libuše – od postavy báje k národnímu symbolu*, Československý časopis historický 17, 1969, č. 6, s. 817–844

- Graus, František, *Necrologium Bohemicum – Martyrologium Pragense a stopy nekosmovského pojetí českých dějin*, Československý časopis historický 15, 1967, s. 789–810
- Graus, František, *Rex – dux Moraviae*, Sborník prací filosofické fakulty brněnské university C (řada historická) 9, 1960, č. 7, s. 181–190
- Graus, František, *Velkomoravská říše v české středověké tradici*, Český časopis historický 11, 1963, s. 289–305
- Graus, František, *Živá minulost. Středověké tradice a představy o středověku*, přel. Jan Dobeš, Praha 2017
- Grexa, Gyula, *A Csaba-monda és a székely hunhagyomány*, Budapest 1922
- Grzesik, Ryszard, *Die Ungarisch-polnische Chronik – ein Blick des ungarischen Hofes auf die eigene Vergangenheit*, in: *Die Hofgeschichtsschreibung im mittelalterlichen Europa: Projekte und Forschungsprobleme*, ed. Rudolf Schieffer – Jarosław Wenta, Toruń 2006 (= Subsidia historiographica 3), s. 119–128
- Grzesik, Ryszard, *Kronika węgiersko-polska: Z dziejów polsko-węgierskich kontaktów kulturalnych w średniowieczu*, Poznań 1999
- Grzesik, Ryszard, *Spiškosobotská kronika o tatarskom vpáde v roku 1241*, in: *K stredovekým dejinám Spiša*, ed. Miroslav Števík, Stará Lubovna 2003, s. 53–63
- Guenée, Bernard, *Politique et Histoire au Moyen Âge*, Paris 1981
- Györffy, György, *Honfoglalás előtti népek és országok Anonymus Gesta Hungarorumában*, Különlenyomat az ethnographia 1965, č. 3, s. 411–434
- Györffy, György, *King Saint Stephen of Hungary*, Boulder (Col.) 1994
- Györffy, György, *Krónikáink és a magyar őstörténet. Régi kérdések – új válaszok*, Budapest 1993
- Györffy, György, *Napkelet felfedezése*, Budapest 1965
- Györffy, György, *The Original Landtaking of the Hungarians*, Budapest 1975
- Györffy, György, *Székesfehérvár feltűnése a történelmi forrásokban*, in: *Székesfehérvár évszázadai 1*, ed. Alán Kralovánszky, Székesfehérvár 1967, s. 19–25
- Hádek, Karel, *Explicit Trojanské kroniky jako příspěvek k významu slova počtenie*, Listy Filologické 103, 1980, s. 69–74
- Hádek, Karel, *Strahovský kodex D G III 7*, Listy Filologické 101, 1978, s. 79–83
- Hankins, James, *Renaissance Crusaders: Humanist Crusade Literature in the Age of Mehmed II*, *Dumbarton Oaks Papers* 49, 1995, s. 111–207
- Hasil, Jan, *Kosmas: literát, ideolog a historiograf raného přemyslovského státu*, in: *Přednášky z 56. běhu Letní školy slovanských studií*, edd. Jan Hasil – Milan Hrdlička, Praha 2013 s. 138–146
- Heck, Roman, *Główne linie rozwoju średniowiecznego dziejopisarstwa śląskiego*, Warszawa 1977 (= *Studia Źródłoznawcze* 22)
- Heinrich, Gusztáv, *Etzelburg és a magyar hun-monda*, Budapest 1882
- Hergemöller, Bernd-Ulrich, *Cogor adversum te. Drei Studien zum literarisch-theologischen Profil Karls IV. und seiner Kanzlei*, Warendorf 1999
- Historia Scepusii* 1, edd. Martin Homza – Stanisław A. Sroka, Bratislava – Kraków 2009
- Historiography and Identity 1, Ancient and Early Christian Narratives of Community*, edd. Walter Pohl – Veronika Wieser, Turnhout 2019
- Historische Narratologie: Mediävistische Perspektiven*, edd. Harald Haferland – Mathias Meyer, Berlin 2010
- Hlaváček, Ivan, *L'exploitation du matériel diplomatique dans les chroniques de la Bohême médiévale*, in: *L'historiographie médiévale en Europe*, ed. Jean-Philippe Genet, Paris 1991, s. 77–88
- Hlaváček, Petr, *Cor Europae. Církevně politické a teologicko-geografické představy o roli českých zemí v Evropě 13.–17. století*, in: *Náboženský život a církevní poměry v zemích Koruny české ve 14.–17. století*, edd. Lenka Bobková – Jana Konvičná, Praha 2009, s. 460–472.
- Hlaváček, Petr, *Christianity, Europe, and (Utraquist) Bohemia: The Theological and Geographic Concepts in the Middle Ages and Early Modern Times*, in: *Bohemian Reformation and Religious Practice 7*, edd. Zdeněk V. David – David R. Holeton, Praha 2009, s. 19–41
- Hlaváček, Petr, *„Řecký argument“ Jeronýma Pražského v českém církevně-politickém kontextu*, in: *Jeroným Pražský. Středověký intelektuál, mučedník české reformace a hrdina národní tradice*, ed. Ota Pavlíček, Praha 2018, s. 48–57

- Höfler, Konstantin, *Geschichtsschreiber der hussitischen Bewegung in Böhmen 1*, Wien 1856
- Holler, László, *Ki állította össze a képes krónikát?*, Irodalomtörténeti Közlemények 107, 2003, č. 2–3, s. 210–242
- Homza, Martin, *Uhorsko-pol'ská kronika, nedocenený prameň k dejinám strednej Európy (vstupná štúdia)*, in: Uhorsko-pol'ská kronika, nedocenený prameň k dejinám strednej Európy, edd. Martin Homza – Jana Balegová, Bratislava 2009, s. 13–110
- Horský, Jan, *Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním*, Praha 2009
- Horváth, János, *A hun-történet és szerzője*, Irodalomtörténeti Közlemények 67, 1963, s. 446–476
- Horváth, János, *Calanus püspök és a Vita Attilae*, Budapest 1941 (= Értekezések a magyarországi latinság köréből 4)
- Hosák, Ladislav, *Kritické poznámky k moravské středověké analistice*, Sborník Vysoké školy pedagogické v Olomouci. Historie 2, Praha 1955, s. 77–82
- Hosák, Ladislav, *Středověké vyprávěcí prameny k dějinám Moravy II*, Sborník Vysoké školy pedagogické v Olomouci. Historie 3, Praha 1956, s. 85–93
- Hosák, Ladislav, *Středověké vyprávěcí prameny k dějinám Moravy III*, Sborník Vysoké školy pedagogické v Olomouci. Historie 4, Praha 1957, s. 111–134
- Husztai, József, *Callimachus Experiens költeményei Mátyás királyhoz*, Budapest 1927
- Iser, Wolfgang, *Der Akt des Lesens. Theorie ästhetischer Wirkung*, München 1976
- Jaluška, Matouš, *Božské komedie. Příběhy o zázracích a dějiny spásy*, in: Hranice smíchu. Komika a vážnost ve středověké Evropě, edd. Vojtěch Bažant – Martin Šorm, Praha 2019, s. 75–107
- Jaluška, Matouš, *Ke zdrojům – inspirace „Manifestem“*, Česká literatura 67, 2014, č. 4, s. 556–562
- Jaluška, Matouš, *Shnilý kořen*, A2 14, 2018, č. 20, s. 7
- Jaluška, Matouš, *Zrození národa z řeči a krize*, Česká literatura 67, 2019, č. 3, s. 423–428 (recenze na monografii Eloise Adde-Vomáčka)
- Jankovič, Vendelín, *Spišská historiografia*, in: Spišské mestá v stredoveku, ed. Richard Marsina, Košice 1974, s. 159–172
- Jánosi, Monika, *A Szent István törvényeit tartalmazó kódexek*, Magyar Könyvszemle 94, 1978, s. 232–250
- Jánosi, Monika, *Gregoriánczi Pál kéziratosa törvénygyűjteménye a XVI. Század közepéről*, Magyar Könyvszemle 104, 1988, s. 54–64
- Jászay, Magda, *Callimaco Esperiente e il parallelo Mattia Corvino – Attila*, in: Matthias Corvinus and the Humanism in Central Europe, edd. Tibor Klaniczay – József Jankovics, Budapest 1994, s. 151–164
- Jeřábek, Miroslav, *Rozbor Dalimilovy kroniky*, Český časopis historický 10, 1904, s. 59–68, 276–303, 392–414
- Jeřábek, Miroslav, *Rozbor Dalimilovy kroniky*, Český časopis historický 11, 1905, s. 147–159
- Jireček, Josef, *Úvod*, in: Fontes rerum Bohemicarum 3, Praha 1882, s. III–XXVIII
- Jones, William, *The Image of Barbarian in Medieval Europe*, Comparative Studies in Society and History 13, 1971, s. 376–407
- Joye, Silvie, *La femme ravie. Le mariage par rapt au haut Moyen Âge*, Turnhout 2012
- Kalhous, David, *Granum Catalogi praesulum Moraviae jako pramen k dějinám Moravy v 10. století?*, Mediaevalia Historica Bohemica 11, 2008, č. 1, s. 23–38
- Kalhous, David, *Legenda Christiani and Modern Historiography*, Leiden-New York 2015
- Kalhous, David, *Vrcholně středověká tradice o Velké Moravě. K instrumentalizaci historické tradice*, in: Velká Morava a velkomoravská staroslověnština, ed. Miroslav Vepřek, Olomouc 2014, s. 90–120
- Kalhous, David, *Znovu o Kristiána: replika*, Časopis Matice Moravské 126, 2007, s. 411–417
- Kalista, Zdeněk, *„De Janan, alia lingua Janus Italico...descenderunt primi Boemi“ (Na okraj kroniky Giovanniho de Marignoli)*, in: Týž, Karel IV. a Itálie, Praha 2004, s. 265–280
- Kaminsky, Howard, *Pius Aeneas among the Taborites*, Church History 28, 1959, s. 281–309
- Karácsonyi, Béla, *Néhány kronológiai probléma középkori elbeszélő forrásaink szövegében*, in: Középkori kútfőink kritikus kérdései, edd. János Horváth – György Székely, Budapest 1974, s. 213–228
- Karbusický, Vladimír, *Báje, mýty, dějiny. Nejstarší české pověsti v kontextu evropské kultury*, Praha 1995

- Kardos, Tibor, *Callimachus: Tanulmány Mátyás király államrezonjáról*, Budapest 1931
- Kardos, Tibor, *Kálti Márk Képes Krónikája*, Budapest 1938
- Karsay, Orsolya, *The Codex of the Illuminated Chronicle*, in: *Studies on the Illuminated Chronicle*, edd. János Bak – László Veszprémy, Budapest 2018, s. 1–4
- Kermode, Frank, *The Sense of an Ending. Studies in the Theory of Fiction*, Oxford 2000
- Kernbach, Anna, *Vincenciova a Jarlochova kronika v kontextu svého vzniku. K dějepisectví přemyslovského období*, Brno 2010
- Kersken, Norbert, *Geschichtsschreibung im Europa der „nationes“. Nationalgeschichtliche Gesamtdarstellungen im Mittelalter*, Köln 1995
- Kertész, Balázs, *A 14. századi magyarországi krónikaszerkesztmények utóélete a késő középkorban*, Századok 150, 2016, s. 473–499
- Kertész, Balázs, *The Afterlife of the Fourteenth-Century Chronicle-Compositions*, in: *Studies on the Illuminated Chronicle*, edd. János Bak – László Veszprémy, Budapest 2018, s. 181–198
- Keszi, Tamás, *Attila és nyergekből rakott máglya*, in: *Hadak útján*, ed. Attila Gaál, Szekszárd 2001, s. 63–67
- Klaniczay, Gábor, *The Myth of Scythian Origin and the Cult of Attila in the Nineteenth Century*, in: *Multiple Antiquities – Multiple Modernities. Ancient Histories in Nineteenth Century European Cultures*, edd. Gábor Klaniczay – Michael Werner – Ottó Gecser, New York 2011, s. 185–212
- Kolár, Jaroslav, *K podobám epičnosti v Hájkově kronice*, in: *Týž, Návraty bez konce. Studie k starší české literatuře*, ed. Lenka Jiroušková, Brno 1999, s. 187–194
- Kolektivní paměť. K teoretickým otázkám*, edd. Nicolas Maslowski – Jiří Šubrt, Praha 2014
- Kontler, László, *Dějiny Maďarska*, přel. Miloslav Korbělík, Praha 2001
- Kopal, Petr, *„I kdyby snad byl toho dne drahého otce pochoval, byl by se jistě musil smáti.“ Humor a smích v Kosmově kronice*, in: *Evropa a Čechy na konci středověku*, edd. Eva Doležalová – Robert Novotný – Pavel Soukup, Praha 2004, s. 369–382
- Kopal, Petr, *Král versus kníže? Idea panovnické moci v Kosmově kronice*, in: *Proměna středovýchodní Evropy raného a vrcholného středověku*, edd. Martin Wihoda – Lukáš Reitinger, Brno 2010, s. 359–372
- Kopecký, Milan, *Literární dílo Mikuláše Konáče z Hodiškova. Příspěvky k poznání české literatury v období renesance*, Praha 1962
- Korecká, Lucie, *Čarodějnice v pozdních ságách o Island'anech*, in: *Staré baby ve středověku*, edd. Jiří Dynda – David Šimeček, v tisku
- Körmendy, Kinga, *Az Acephalus kódex esztergomi vonatkozásai (OSzK Cod. Lat. 405)*, Magyar Könyvszemle 115, 1999, s. 65–68
- Králík, Oldřich, *Kristián a Kosmas*, Česká literatura 7/1959, s. 61–84.
- Kramer, Hans, *Untersuchungen zur 'Österreichischen Geschichte' des Aeneas Silvius*, Mitteilungen des Österreichischen Instituts für Geschichtsforschung 45, 1931, s. 23–69
- Kraus, Christina Shuttleworth, *The Limits of Historiography. Genre and Narrative in Ancient Historical Texts*, Leiden-Boston 1999
- Kristó, Gyula, *Anjou-kori krónikáink*, Századok 101, 1967, s. 457–467
- Kristó, Gyula, *Az Exordia Scytica, Regino és a magyar krónikák*, Filologiai Közlöny 16, 1970, s. 106–114
- Kristó, Gyula, *Csák Maté tartományúri hatalma*, Budapest 1973
- Kristó, Gyula, *Kézai Simon és a XIII. század végi köznemesi ideológia néhány vonása*, Irodalomtörténeti Közlemények 76, 1972, s. 1–22
- Krzemieńska, Barbara, *Polska i Polaci w opinii czeskiego kronikarza Kosmasa*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego 15, 1960, s. 75–95
- Kubín, Petr, *Znovu o Kristiána*, in: *Od knížat ke králům. Sborník u příležitosti 60. narozenin Josefa Žemličky*, edd. Eva Doležalová – Robert Šimůnek, Praha 2007, s. 63–72
- Kubínová, Kateřina, *Imitatio Romae. Karel IV. a Řím*, Praha 2006
- Kubínová, Kateřina, *Jan Marignola a jeho „cestopis“*, in: *Odorik z Pordenone: Z Benátek do Pekingu a zpět. Setkávání na cestách starého světa ve 13.–14. století*, edd. Petr Sommer – Vladimír Liščák, Praha 2008, s. 95–106
- Kubínová, Kateřina, *Karel IV. a Řím II. 1*, Praha (dizertační práce FF UK) 2003

- Kubínová, Kateřina, *Karel IV. a Řím II. 2: Příloha: Edice Marignolovy kroniky*, Praha (dizertační práce FF UK) 2003
- Kubínová-Engstová, Kateřina, *Tzv. Libušino proroctví a Marignolova kronika*, in: *Inter laurum et olivam (=AUC pholosophica et historica 2002, 1–2. Z pomocných věd historických 16)*, edd. Jiří Šouša – Ivana Ebelová, Praha 2007, s. 439–450
- Kulcsár, Péter, *Humanista történetírók*, Budapest 1977
- Kulcsár, Péter, *La fondation de venise dans l'historiographie humaniste en Hongrie*, in: *Venezia e Ungheria nel Rinascimento*, ed. Vittore Branca, Firenze 1973, s. 353–367
- Kvítková, Naděžda, *Agitační spis Krátké sebranie z kronik českých... z hlediska jeho záměru a stylu*, *Bohemistyka* 2001, č. 1, 18–26
- Kvítková, Naděžda, *Proměny textu a jazyka Dalimilovy kroniky ve 14. a 15. století*, Praha 1992
- Lake, Justin, *Authorial Intention in Medieval Historiography*, *History Compass* 12, 2014, č. 4, s. 344–360
- Lake, Justin, *Current Approaches to Medieval Historiography*, *History Compass* 13, 2015, č. 3, s. 89–109
- Langó, Péter, *The Study of the Archaeological Finds of the Tenth-Century Carpathian Basin as National Archaeology: Early Nineteenth-Century Views*, in: *Manufacturing Middle Ages*, edd. Patrick J. Geary – Gábor Klaniczay, Leiden-Boston 2013, s. 401–403
- Lehár, Jan, *Nejstarší česká epika. Dalimilova kronika, Alexandreida, první veršované legendy*, Praha 1983
- Les lieux de mémoire* 1–3, ed. Pierre Nora, Paris 1984–1992
- Leśniewska, Dorota, *Kým byli Slované pro naše předky? Kořeny „slovanské myšlenky“ v české a polské historiografii před polovinou 18. století*, *Studia mediaevalia pragensia* 11/2012, s. 227–263
- Löffstedt, Lena, *Attila, the Saintmaker in Medieval French Vernacular*, in: *Attila. The Man and his Image*, edd. Franz H. Bäuml – Marianna D. Birnbaum, Budapest 1993, s. 65–74
- Łowmiański, Henryk, *Kiedy powstała Kronika Wielkopolska?*, *Przegląd Historyczny* 51/2, 1960, s. 398–410
- de Lubac, Henri, *Exégèse médiévale. Les quatre sens de l'Écriture*, Paris 1959–1964
- Ludvíkovský, Jaroslav, *Souboj sv. Vácava s vévodou kouřimským v podání václavských legend*, *Studie o rukopisech* 12, 1973, s. 89–100
- Lukačka, Ján, *Matúš Čák Trenčiansky*, Bratislava 2016
- Lukcsics, Pál, *A vatikáni magyar krónika kódexéről és szövegéről*, *Magyar Könyvszemle* 36, 1929, s. 141–146
- Macartney, Carlile A., *The Composition of the Zágráb and Várad Chronicles and their Relationship to the longer Narrative Chronicles*, in: C. A. Macartney, *Studies on Early Hungarian and Pontic History*, edd. Lóránt Czigány – László Péter, Aldershot – Brookfield (USA) – Singapore – Sidney 1999, s. 100–117
- Macartney, Carlile A., *The Interpolations of the Chronicon Posoniense and the Genealogy of Almus in the Chronicon Budense*, in: C. A. Macartney, *Studies on Early Hungarian and Pontic History*, edd. Lóránt Czigány – László Péter, Aldershot – Brookfield (USA) – Singapore – Sidney 1999, s. 375–378
- Macartney, Carlile A., *The Medieval Hungarian Historians. A Critical and Analytical Guide*, Cambridge 1953
- Macartney, Carlile A., *The Origin, Structure and Meaning of Hun Chronicle*, in: C. A. Macartney, *Studies on Early Hungarian and Pontic History*, edd. Lóránt Czigány – László Péter, Aldershot – Brookfield (USA) – Singapore – Sidney 1999, s. 449–560
- Makkay, János, *The Miracle Stag in Ancient Greek mythical stories, and their Indo-Iranian counterparts*, Budapest 2006
- Makoldy, Sándor, *A nőrablás és a rablóházzaság szimbolikus maradványai hazánkban*, *Ethnographia* 32, 1921, s. 40–59
- Malfatto, Irene, *John of Marignolli and the Historiographical Project of Charles IV*, *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 55, 2015, č. 1, s. 131–140
- Mályusz, Elemér, *Az V. István-kori gesta*, Budapest 1971
- Mályusz, Elemér, *Királyi kancellária és krónikaírás a középkori Magyarországon*, Budapest, 1973
- Mályusz, Elemér, *Thuróczy János kronikája*, in: Týž, *Klió szolgálatában. Válogatott történelmi tanulmányok*, ed. István Soós, Budapest 2003, s. 299–332
- Mályusz, Elemér, *Thuróczy János kronikája*, Budapest 1944 (= *Értekezések a történelmi tudományok köréből* XXVI.3)

- Mályusz, Elemér, *Thuróczy János kronikája és a Corvina*, in: Týž, Klió szolgálatában. Válogatott történelmi tanulmányok, ed. István Soós, Budapest 2003, s. 333–353
- Mályusz, Elemér, *Thuróczy János kronikája és a Corvina*, *Filológiai Közleny* 12, 1966, s. 282–302
- Mályusz, Elemér, *A Thuróczy-krónika és forrásai*, Budapest 1967
- Manikowska, Halina, *Świadomość regionalna na Śląsku w późnym średniowieczu*, in: Państwo, naród, strony w świadomości wieków śriednich, edd. Aleksander Gieysztor – Sławomir Gawlas, Warszawa 1990, s. 253–267
- Marek, Jindřich, *Václav Koranda mladší. Utrakvistický administrátor a literát*, Praha 2017
- Martens, Peter W., *On the Confusion of Tongues and Origen's Allegory of the Dispersion of Nations*, *The Studia Philonica Annual* 24, 2012, s. 107–127
- Mátéffy, Attila, *Az Árpád-ház szerepe a csodaszarvas-történetek európai elterjedésében*, *Ethnographia* 124, 2013, č. 1, s. 1–40
- Mirjana Matijević Sokol, *Archdeacon Thomas of Split (1200–1268) – A Source of Early Croatian History*, *Review of Croatian History* 3, 2007, č. 1, s. 251–270
- Maťa, Petr, *Rožmberská rodová legenda o původu z římského rodu Orsini před Oldřichem II. z Rožmberka (1403–1462)*, *Studia Mediaevalia Bohemica* 5, 2013, č. 2, s. 245–292
- Maxwell, Alexander, *Contemporary Hungarian Rune-Writing. Ideological Linguistic Nationalism within a Homogenous Nation*, *Anthropos* 99, 2004, s. 161–175
- Meinert, Joseph Georg, *Die Tribauer Handschrift*, *Archiv für Geographie, Historie, Staats- und Kriegskunst* 10, 1819, s. 65–66, 90–92
- Margaret Meserve, *From Samarkand to Scythia: Reinventions of Asia in Renaissance Geography and Political Thought*, in: Pius II. 'El più expeditivo pontifice'. Selected Studies on Aeneas Silvius Piccolomini (1405–1464), edd. Zweder von Martel – Arjo Vanderjagt, Leiden – Boston 2003, s. 13–39
- Maur, Eduard, *A země horami obložena a nad jinými výše položena... Vize pohraničních hor jako obranného valu Čech v české historiografii od Kosmy k Palackému*, in: Ve znamení zemí Koruny české, edd. Luděk Březina – Jana Konvičná – Jan Zdichynec, Praha 2006, s. 623–636
- Meserve, Margaret, *Medieval Sources for Renaissance Theories on the Origin of the Ottoman Turks*, in: Europa und Die Türken in die Renaissance, edd. Bodo Guthmüller – Wilhelm Kühlmann, Tübingen 2000, s. 409–436
- Melville, Gert, *System und Diachronie, Untersuchungen zu theoretischen Grundlegung geschichtlicher Praxis im Mittelalter*, *Historisches Jahrbuch* 95, 1975, s. 33–67, 308–341
- Mierau, Heike Johanna, *Die lateinischen Papst-Kaiser-Chroniken des Spätmittelalters*, in: Handbuch Chroniken des Mittelalters, edd. Gerhard Wolf – Norbert H. Ott, Berlin 2016, s. 105–127
- Mikó, Gábor, *Mátyás király „krónikás könyve” egy 16. századi törvénygyűjtemény margóján. Megjegyzések a Thuróczy-kódex történetéhez*, in: Tiszteletkőr. Történelmi tanulmányok Draskóczy István egyetemi tanár 60. születésnapjára, edd. Gábor Mikó – Bence Péterfi – András Vadas, Budapest 2012, s. 573–586
- Molnár, Péter, *A magyar jobbagyok eredete Kézai Simon szerint: Az értelmezés lehetőségei és zsákutcai 1–2*, *Századok* 151, 2017, č. 3 a 4, s. 575–606, 713–742
- Montecalvo, Rolando, *The new Landesgeschichte: Aeneas Silvius Piccolomini on Austria and Bohemia*, in: Pius II. 'El più expeditivo pontifice'. Selected Studies on Aeneas Silvius Piccolomini (1405–1464), edd. Zweder von Martel – Arjo Vanderjagt, Leiden – Boston 2003 s. 55–86
- Moravcsik, Gyula, *Attilas Tod in Geschichte und Sage*, in: Kőrösi Csoma-Archivum 2 (1926–1932), ed. Németh Gyula, Budapest 1932, s. 83–116
- Morey, James H., *Peter Comestor, Biblical Paraphrase, and the Medieval Popular Bible*, *Speculum* 68, 1993, s. 6–35
- Mortensen, Lars Boje, *The Status of "Mythical" past in Nordic Latin Historiography (c. 1170-1220)*, in: Medieval Narratives Between History and Fiction. From the Centre to the Periphery of Europe, c. 1100-1400, edd. Panagiotis Agapitos – Lars Boje Mortensen, Copenhagen 2012, s. 103–139
- Mrozowicz, Wojciech, *Die Acta quedam notatu digna im Lichte einer neuentdeckten Handschrift. Plädoyer für eine Neuauflage*, in: Historiographie, Briefe und Korrespondenzen, editorische Methoden, edd. Matthias Thumser – Janusz Tandeki, Toruń 2005, s. 85–98

- Mrozowicz, Wojciech, *Dziejopisarstwo średniowieczne we Wrocławiu*, Śląski kwartalnik historyczny Sobótka 61, 2006, č. 1, s. 5–20.
- Mrozowicz, Wojciech, *Regno Bohemie in perpetuum applicavit. Śląsk a Czechy w śląskiej historiografii średniowiecznej*, Śląski kwartalnik historyczny Sobótka 66, 2011, č. 3, s. 27–36
- Mrozowicz, Wojciech, *Zdarzenia godne pamięci. Uwagi źródłoznawcze w związku z odnalezieniem nowego przekazu*, in: *O rzeczach minionych : scripta rerum historicarum Annae Rutkowska-Płachcińska oblata*, edd. Marta Młynarska-Kaletynowa – Jerzy Kruppé, Warszawa 2006, s. 199–210
- Nejedlý, Martin, *Pohleďte do zrcadla! Čtyři příběhy o autorech a čtenářích pramenů pozdního středověku*, Praha 2016
- Németh, Gyula, *Mudzsuk – Bendeguz*, Magyar Nyelv 33, 1937, s. 216–221
- New directions in historical writing after the linguistic turn*, ed. Gabrielle Spiegel, New York 2005
- Niederehe, Hans-Josef, *Die Sprachauffassung Alfons der Weisen: Studien zur Sprach- und Wissenschaftsgeschichte*, Berlin 2012
- Nodl, Martin, *Kosmův mýtus o počátcích práv a zákonů kmene Čechů a jeho pozdější transformace*, in: *Limity a možnosti historického poznání*, ed. Martin Elbel, Olomouc-Pardubice 2008, s. 125–134
- Nodl, Martin, *Nacionalismus a národní vědomí na počátku 14. století a Karlova snaha o bezkonfliktní obraz soužití zemských Čechů a Němců*, in: *Týž, Tři studie o době Karla IV.*, Praha 2006, s. 65–105
- Nohejlová, Emanuela, *Příběhy kláštera opatovického*, Praha 1925
- Novotný, Robert, *Pohanská minulost české šlechty v představách 16. století*, in: *Pohané a křesťané. Christianizace českých zemí ve středověku*, edd. Martin Nodl – František Šmahel, Praha 2019, s. 217–236
- Nový historismus / New Historicism*, ed. Jonathan Bolton, Brno 2007
- Ong, Walter, *Technologizace slova. Mluvená a psaná řeč*, Praha 2006
- Oppitz, Ulrich-Dieter, *Deutsche Rechtsbücher des Mittelalters 2. Beschreibung der Handschriften*, Köln – Wien 1990
- Petr, Stanislav, *Nejstarší český překlad Historie české Eneáše Silvia Piccolominiho v rukopise Vatikánské knihovny sign. Reg. lat. 601*, Studie o rukopisech 48, 2018, s. 117–141
- Piirainen, Ilpo Tapani, *Osem kroník neskorého stredoveku a ranného novoveku zo Spiša. Príspevok k dejepisnej nemecky písanej literatúre na Slovensku*, Studia Historica Tyrnaviensia 3, 2003, s. 345–357
- Pinterová, Beáta, *Z dejín bádania o príchode Maďarov do Karpatskej kotliny v slovenskej a maďarskej historickej spisbe od polovice 19. storočia do konca 20. storočia*, Nitra 2015
- Pjecha, Martin, *The Changing Perception of the Hussites in the Thoughts and Works of Johannes Nider*, in: *Kacíři, barbaři, nepřátelé. Odlišnost a stereotypy v pozdním středověku*, edd. Vojtěch Bažant – Věra Vejrychová, Praha 2016, s. 181–218
- Plassmann, Alheydis, *Origo gentis. Identitäts- und Legitimitätsstiftung in früh- und hochmittelalterlichen Herkunftserzählungen*, Berlin 2006
- Pohl, Walter, *History in Fragments: Montecassino's politics of memory*, Early Medieval Europe 10, 2001, č. 3, s. 343–374
- Porter, James I., *Philo's Confusion of Tongues: Some Methodological Observations*, Quaderni Urbinati di Cultura Classica 24, 1986, č. 3, s. 55–74
- Pražák, Jiří, *Z berlínských bohemik*, Studie o rukopisech 9, 1970, s. 101–123
- Pražák, Richard, *Štěpánské legendy. K literárnímu profilu nejstarších uherských legend z 2. poloviny 11. a počátku 12. století*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. Studia minora facultatis philosophicae universitatis brunensis D 28, 1981, s. 99–111
- Propp, Vladimir, *Morfologie pohádky a jiné studie*, Jinočany 1999
- Putna, Martin, *Obrazy z kulturních dějin střední Evropy*, Praha 2018
- Quéret-Podesta, Adrien, *The episode of the murder of Hungarian King Ladislas IV's officer in the Chronicle of Spišska Sobota and its significance*, Studia z dziejów średniowiecza 22, 2018, s. 243–251
- Rady, Martin, *Attila and the Hun Tradition in Hungarian Medieval Texts*, in: *Studie on Illuminated Chronicle*, edd. János Bak – László Veszprémy, Budapest 2018, s. 127–138
- Rady, Martin, *Recollecting Attila: Some Medieval Hungarian Images and Their Antecedents*, Central Europe 1, 2003, s. 5–17

- Retelling the Bible. Literary, Historical, and Social Contexts*, edd. Lucie Doležalová – Tamás Visi, Frankfurt am Main – New York 2011
- Riedl, Frigyes, *Csaba és berni Detre a magyar mondában*, in: *Philologiai dolgozatok a magyar-német érintkezésekről*, ed. Róbert Gragger, Budapest 1912, s. 1–7
- Rothe, Hans, *Nochmals zum Privilegium Slavicum Alexanders des Grossen*, in: *Festschrift für Wilhelm Lettenbauer zum 75. Geburtstag*, edd. Antonín Měšťan – Eckhard Weiher, Freiburg 1982, s. 209–221
- Ruciński, Henryk, *Etnické vzťahy na Spiši v neskorom stredoveku*, in: *Historia Scepusii I*, edd. Martin Homza – Stanisław A. Sroka, Bratislava – Kraków 2009, s. 378–380
- Ruciński, Henryk, *Prowincja saska na Spiszu do 1412 roku (Na tle przemian społecznych i ustrojowych w komitacie spiskim i na obszarach przyległych)*, Białystok 1983
- Rukopisné fondy archivů v České republice*, ed. Marie Tošnerová, Praha 1998 (= *Průvodce po rukopisných fondech 2*)
- Řepa, Milan, *Poetika českého dějepisectví*, Brno 2006
- Sadílek, Josef, *Kosmovy staré pověsti ve světle dobových pramenů (antické a biblické motivy)*, Praha 2001
- Sándor, Klára, *A székeley írás reneszánsza*, Budapest 2017
- Scott, Howard W., *Historical Figuration: Poetics, Historiography, and New Genre Studies*, *Literature Compass* 3, 2006, č. 5, s. 1124–1149
- Seton, Walter, *Nicholas Glassberger and his Work. With the text of his Maior Cronica Boemorum Moderna (A. D. 1200–1310)*, Manchester 1923
- Scheil, Andrew, *Babylon under Western Eyes: A Study of Allusion and Myth*, Toronto 2016
- Scherwood-Smith, Maria, *Studies in the Reception of the Historia Scholastica of Peter Comestor*, Oxford 2000
- Schmale, Franz-Josef, *Funktion und Formem mittelalterlicher Geschichtsschreibung*, Darmstadt 1985
- Scholes, Robert – Kellogg, Robert, *Povaha vyprávění*, Brno 2002
- Skibiński, Edward, *Średniowieczny kronikarz wobec tradycji oralnej: walka Luczan z Czechami w "Kronice Czechów" Kosmasa*, *Historia Slavorum Occidentis* 2, 2012, s. 85–93
- Smith, Anthony, *Chosen People. Sacred Sources of National Identity*, Oxford 2003
- Somogyi, Szilvia, *A XIV. századi krónikakompozíció Anjou-kori folytatásának nyelvezete (A budai minorita krónika latin nyelve)*, *Fons* 18, 2011, s. 209–268
- Sopko, Július, *Dejepisné dimenzie Dubnickej kroniky*, in: *Kronika uhorských kráľov zvaná Dubnická*, ed. Týž, Budmerice 2004, s. 9–23
- Sopko, Július, *Kódexy a neúplne zachované rukopisy v slovenských knižniciach*, Martin 1986
- Sopko, Július, *Stredoveké latinské kodexy v slovenských knižniciach*, Martin 1981
- Soukupová, Věra, *La construction de la réalité historique chez Jean Froissart. L'historien et sa matière*, Paris 2020, v tisku
- Soupis rukopisů knihovny metropolitní kapitoly pražské 2*, ed. Antonín Podlaha, Praha 1922
- Spiegel, Gabrielle, *The Past as Text. The Theory and Practice of Medieval Historiography*, Baltimore 1997
- Spiegel, Gabrielle, *Romancing the Past. The Rise of Vernacular Prose Historiography in Thirteenth-Century France*, Berkeley – Los Angeles 1993
- Srodecki, Paul, *Panegyrics and the Legitimation of Power: Matthias Corvinus and Humanist Court Historiography*, in: *Hungary and Hungarians in Central and east European Narrative Sources (10th – 17th Centuries)*, edd. Dániel Bagi – Gábor Barabás – Márta Font – Endre Sashalmi, Pécs 2019, s. 173–187
- Starodávné bejlí. Obrisy populární a brakové literatury ve starověku a středověku*, edd. Sylva Fischerová – Jiří Starý, Praha 2016
- Steiner, George, *Po Bábelu. Otázky jazyka a překladu*, Praha 2010
- Stock, Brian, *Augustine's Inner Dialogue: The Philosophical Soliloquy in Late Antiquity*, Cambridge 2010
- Storchová, Lucie, *Adaptace pověsti o dívčí válce v české humanistické literatuře*, *Česká literatura* 67, 2019, s. 849–875
- Strâth, Bo, *Introduction. Myth, Memory and History in the Construction of Community*, in: *Myth and Memory in the Construction of Community. Historical Patterns in Europe and Beyond*, ed. Týž, Bruxelles – Bern – Berlin – Frankfurt/M. – New York – Wien 2000, s. 19–46
- Studies on the Illuminated Chronicle*, edd. János Bak – László Veszprémy, Budapest 2018

- Svobodová, Milada, *Několik poznámek k obsahu a osudům znovunalezeného litoměřického rukopisu Pulkavovy kroniky*, Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků 16, 1999–2000, s. 93–112
- Szabados, György, *A krónikáktól a gestáig. Az előidő-szemlélet hangsúlyváltásai a 15–18. században*, Irodalomtörténeti Közleményke 102, 1998, č. 5–6, s. 615–641
- Szabados, György, *A magyar történelem kezdeteiről. Az előidő-szemlélet hangsúlyváltásai a XV–XVIII. században*, Budapest 2006
- Szabados, György, *Attila and Mátyás – parallels and Contemplations. State-idea versus Deep Morality – Haunting and Lurking Fratricide*, in: Matthias and his Legacy. Cultural and Political Encounters between East and West, edd. Attila Bárány – Attila Györkös, Debrecen 2009, s. 55–62
- Szabados, György, *Magyar – A Name for Persons, Places, Communities*, Hungarian Historical Review 7, 2018, č. 1, s. 82–97
- Szabados, György, *On the origin-myth of Álmos the Great Prince of Hungary*, in: Shamanhood and Mythology Archaic Techniques of Ecstasy and Current Technique of Reseach, edd. Attila Mátéffy – György Szabados, Budapest 2017, s. 433–448
- Szabados, György, *Országot egy fehér lóért. A „Panoniai Énnek“ forássértékéről*, in: Dentumoger I. Tanulmányoka korai magyar történelemről, ed. Balázs Sudár, Budapest 2017, s. 313–340
- Szabados, György, *„Szkítia három tartománya“*, in: A IX. Medievisztikai PhD-konferencia előadásai, edd. Brigitta Szanka – Zoltán Szolnoki – Péter Juhász, Szeged 2017, s. 285–301
- Szabó, András Péter, *Caspar Hain lőcsei krónikája – egy kompiláció forrásai*, in: Clio inter arma. Tanulmányok a 16–18. századi magyarországi történetírásról, ed. Gergely Tóth, Budapest 2014, s. 169–202
- Szalay, Zoltán, *Mrtvým básník musí zemřít*, přel. Jiří Zeman, A2 6/2019, s. 9
- Szörényi, László, *Attila as an instrument of diplomacy – Janus Pannonius as King Matthias’s ambassador in Rome*, in: Týž, Created for Harmony. Studies and Essays on King Matthias, Budapest 2012, s. 81–99
- Szörényi, László, *Callimaco Esperiente e corte di re Mattia*, in: Arcades ambo. Relazioni letterarie italo-ungheresi e cultura neo-latina, Rubettino 1999, s. 61–77
- Szűcs, Jenő, *Társadalomelmélet, politikai teória és történetiszemlélet Kézai Simon Gesta Hungarorumában*, Századok 107, 1973, s. 569–643, 823–878
- Szűcs, Jenő, *Theoretical Elements in Master Simon of Kéza’s Gesta Hungarorum (1282-1285)*, in: Simonis de Kéza Gesta Hungarorum / Simon of Kéza The Deeds of the Hungarians, edd. László Veszprémy – Frank Schaer, Budapest 1999, s. XXIX–CIV
- Šilhán, Jindřich, *Jindřich Heimburský*, Vlastivědný věstník moravský 20, 1968, s. 26–62
- Šimák, Josef V., *Středověká kolonisace v zemích českých*, Praha 1938
- Šimák, Josef V., *Studie ke Starým letopisům českým*, Věstník České akademie věd a umění 27, 1918, č. 9, s. 171–185
- Šmahel, František, *Antiideál města v díle Petra Chelčického*, Československý časopis historický 20, 1972, s. 71–94
- Šmahel, František, *Enea Silvio Piccolomini a jeho Historie česká*, in: Enea Silvio Historia Bohemia – Historie česká, edd. Dana Martínková – Alena Hadravová – Jiří Matl, Praha 1998, s. xiii–lii
- Šmahel, František, *Husitské Čechy. Struktury, procesy, ideje*, Praha 2001
- Šmahel, František, *Idea národa v husitských Čechách*, Praha 2000
- Šmahel, František, *Život a dílo Jeronýma Pražského*, Praha 2010
- Šorm, Martin, *Reading about men and for men. Daughters against fathers, violence and wisdom in one medieval manuscript*, in: Premodern history through the prism of gender, edd. Daniela Rywiková – Michaela Antonín Malaníková, v tisku
- Šrámek, Josef, *Zamyšlení nad stránkami análů hradištsko-opatovických. Poznámka na okraj jedné středověké památky ve světle současného bádání*, Vlastivědný věstník moravský 63, 2011, č. 4, s. 305–314
- Šulc, Jaroslav – Kypta, Jan, *Kritické poznámky k „Mýtům kmene Čechů“ Dušana Třeštíka*, Dějiny – teorie – kritika 1, 2004, č. 1, s. 283–299
- Šusta, Josef, *Karel IV. Za císařskou korunou 1346–1355*, Praha 1948 (= České dějiny 2/4)
- Šváb, Miloslav, *Prology a epilogy v české předhusitské literatuře*, Praha 1966
- Švábenský, Mojmír, *Tzv. moravská kronika*, Studie o rukopisech 12, 1973, s. 191–205
- Švanda, Libor, *K recepci antiky v Kosmově kronice*, Graeco-Latina Brunensia 14, 2009, č. 1–2, s. 331–340

- Takács, Péter, *A rózsza neve: Magyar Köztársaság*, Budapest 2015
- Tarnai, Andor, *A Képes Krónika forrásaihoz*, in: *Közepkori kútfőink kritikus kérdései*, edd. János Horváth – György Székely, Budapest 1974
- Tarnai, Andor, „*Magyar nyelvet írni kezdik*“. *Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon*, Budapest 1984
- The Invention of Tradition*, edd. Eric Hobsbawm – Terence Ranger, Cambridge 1983
- The Medieval Manuscript Book. Cultural Approaches*, edd. Michael Johnston – Michael van Dussen, Cambridge 2015
- The Uses of the Bible in Crusader Sources*, edd. Elizabeth Lapina – Nicholas Morton, Leiden-Boston 2017
- Tieftrunk, Karel, *O éthické a básnické stránce Dalimilovy kroniky*, *Časopis Musea království Českého* 53, 1879, s. 71–87
- Tille, Václav, *K pověsti o Přemyslovi*, *Český časopis historický* 10, 1904, s. 322–323
- Tóth, Sarolta, *Magyar és lengyel Imre-legendák*, Szeged 1962 (= *Acta Universitatis Szegediensis. Acta Historica* 11)
- Trencsényi-Waldapfel, Imre, „*Csillag esik, föld reng...*“, in: *Magyar Századok. Irodalmi műveltségünk történetéhez*, ed. Dezső Pais, Budapest 1948, s. 253–254
- Třeštík, Dušan, *Kosmas. Studie s výběrem z Kosmovy Kroniky*, Praha 1972²
- Třeštík, Dušan, *Kosmova kronika. Studie k počátkům českého dějepiscectví a politického myšlení*, Praha 1968
- Třeštík, Dušan, *Mýty kmene Čechů (7.–10. století). Tři studie ke „Starým pověstem Českým“*, Praha 2003
- Tünde, Radek, *Johannes de Utino "Világkrónikájának" kéziratái (14–15. század) és a német nyelvű kéziratok provenienciája*, *Magyar Könyvszemle* 129, 2013, s. 1–22
- Tüskés, Anna, *The Cult of St Ursula in Hungary: Legend, Altars and Reliquaries*, in: *The Cult of St Ursula and the 11,000 Virgins*, ed. Jane Cartwright, Cardiff 2016, s. 187–204
- Urbánek, Rudolf, *Česká anonymní spis agitační („Krátké sebranie“)*, in: *O volbě Jiřího z Poděbrad za krále českého 2. března 1458*, ed. Rudolf Urbánek, Praha 1958, s. 29–32
- Urbánek, Rudolf, *K české pověsti královské*, *Časopis Společnosti přátel starožitností* 23, 1915, s. 1–28, 49–68, 81–98
- Urbánek, Rudolf, *K české pověsti královské*, *Časopis Společnosti přátel starožitností* 24, 1916, s. 8–14, 49–65
- Urbánek, Rudolf, *K české pověsti královské*, *Časopis Společnosti přátel starožitností* 25, 1917, s. 4–23, 61–80, 89–102
- Urbánek, Rudolf, *K české pověsti královské*, *Časopis Společnosti přátel starožitností* 26, 1918, s. 10–47
- Urbánek, Rudolf, *Legenda tzv. Kristiána ve vývoji předhusitských legend ludmilských i václavských a její autor* 1/1, Praha 1947
- Vajay, Szabolcs, *Géza nagyfejedelem és családja*, in: *Székesfehérvár évszázadai* 1, ed. Alán Kralovánszky, Székesfehérvár 1967, s. 63–100
- Valtrová, Jana, *Středověká setkání s „jinými“: Modloslužebníci, židé, saraceni a heretici v misionářských zprávách o Asii*, Praha 2011
- Varjas, Béla, *Das Schicksal einer Druckerei im östlichen teil Mitteleuropas (Andreas Hess in Buda)*, *Gutenberg Jahrbuch* 52, 1977, s. 42–48
- Vásáry, István, *Medieval Theories Concerning Primordial Homeland of the Hungarians*, in: *Popoli delle steppe. Unni, Avari, Ungari* 1, Spoleto 1988, s. 213–242
- Vejrychová, Věra, *Figures de reines dans les chroniques tchèques du XIVe siècle: idéal, pouvoir, transgressions*, *Médiévales* 67, 2014, s. 31–48
- Vejrychová, Věra, *Heterodoxie, etnická odlišnost a zobrazení nepřitele ve francouzských a burgundských pramenech 15. století*, in: *Kacíři, barbaři, nepřátelé. Odlišnost a stereotypy v pozdním středověku*, edd. Vojtěch Bažant – Věra Vejrychová, Praha 2016, s. 85–114
- Vejrychová, Věra, *La réécriture de l'histoire chez Jean Froissart. Le chroniqueur face à ses sources*, in: *L'écriture de l'histoire au Moyen Âge : contraintes génériques, contraintes documentaires*, edd. Étienne Anheim – Pierre Chastang – Francine Mora-Lebrun – Anne Rochebouet, Paris 2015, s. 103–114
- Vejrychová, Věra, *Role královny a jejich reflexe ve Zbraslavské kronice*, *Studia Mediaevalia Bohemica* 7, 2015, č. 1, s. 55–79

- Verkholtantsev, Julia, *Etymological argumentation as a category of historiographic thought in historical writings of Bohemia, Poland and Hungary*, in: *Medieval East Central Europe in a Comparative Perspective. From Frontier Zones to Lands in Focus*, edd. Gerhard Jaritz – Katalin Szende, London – New York 2016 s. 239–253
- Veszprémy, László, *A kalandozások Regino krónikájában és a magya elbeszelő forrásokban*, *Hadtörténelmi Közlemények* 130, 2017, č. 3, s. 781–799
- Veszprémy, László, *A Képes Krónika és Anonymus kéziratának utóéletéhez*, in: *Tiszteletkör. Történeti tanulmányok Draskóczy István egyetemi tanár 60. születésnapjára*, edd. Gábor Mikó – Bence Péterfi – András Vadas, Budapest 2012, s. 587–596
- Veszprémy, László, *Conversion in Chronicles: The Hungarian Case*, in: *Christianizing Peoples and Converting Individuals*, edd. Guyda Armstrong – Ian N. Wood, Turnhout 2000, s. 133–145
- Veszprémy, László, *Der hl. Adalbert im wissenschaftlichen Gespräch ungarischer Historiker*, *Bohemia* 40, 1999, s. 87–102
- Veszprémy, László, *Egy késő középkori világrónika a Mátyás-kori historiográfiában*, *Századok* 144, 2010, č. 1, s. 465–484
- Veszprémy, László, *Gesta Hungarorum. Počátky národního kronikářství ve středověku*, in: *Střed Evropy okolo roku 1000*, edd. Alfried Wiczorek – Hans-Martin Hinz, Praha 2002, s. 310–311
- Veszprémy, László, *'More paganismo': Reflections of the Pagan and Christian Past in the Gesta Hungarorum of the Hungarian Anonymous Notary*, in: *Historical Narratives and Christian Identity on a European Periphery. Early History Writing in Northern, East-Central, and Eastern Europe (c. 1070–1200)*, ed. Ildar H. Garipzanov, Turnhout 2011, s. 183–201
- Veszprémy, László, *Szent István felövezéséről*, *Hadtörténelmi Közlemények* 102, 1989, č. 1, s. 3–13
- Veszprémy, László, *Történetírás és történetírók az Árpád-kori Magyarországon (XI–XIII. Század közepe)*, Budapest 2019
- Vidmanová, Anežka, *Ještě jednou k privilegiu Alexandra Velikého*, in: *Pulchritudo et sapientia*, edd. Zuzana Silagiová – Hana Šedinová – Petr Kitzler, Praha 2008, s. 179–187
- Vidmanová, Anežka, *Karel IV. jako spisovatel*, in: *Karel IV., Státnické dílo*, Praha 2000, s. 9–22
- Vidmanová, Anežka, *Nad pařížskými zlomky latinského Dalimila*, *Slovo a smysl* 3, 2006, č. 5, s. 25–67
- Visi, Tamás, *Introduction*, in: *Retelling the Bible. Literary, Historical, and Social Contexts*, edd. Lucie Doležalová – Tamás Visi, Frankfurt am Main – New York 2011, s. 13–43
- Vlaardingerbroek, Hendrik Menko, *Mesopotamia in Greek and Biblical Perceptions: Idiosyncrasies and Distortions*, Amsterdam (dizertační práce Vrije Universiteit) 2014
- Vollmann, Benedikt Konrad, *Aeneas Silvius Piccolomini as a Historiographer: Asia*, in: *Pius II. 'El più expeditivo pontifice'. Selected Studies on Aeneas Silvius Piccolomini (1405–1464)*, edd. Zweder von Martel – Arjo Vanderjagt, Leiden – Boston 2003, s. 41–54
- Vörös, Károly, *Budapest a millenium ragyogásában*, in: *Budapest története 4*, ed. László Gerevich et al., Budapest 1978, s. 515–524
- White, Hayden, *Metahistorie. Historická imaginace v Evropě devatenáctého století*, přel. Miroslav Kotásek, Brno 2011
- Wihoda, Martin, *Anály hradištsko-opatovické nebo první moravská kronika? Po stopách nekosmovského pojetí českých dějin*, in: *Morava a české národní vědomí od středověku po dnešek*, edd. Jiří Malíř – Radomír Vlček, Brno 2001, s. 25–32
- Wihoda, Martin, *Kosmova kronika a počátky českého historické myšlení*, in: *Kosmas, Kronika Čechů*, přel. Karel Hrdina – Marie Bláhová – Magdalena Moravová, edd. Martin Wihoda – Magdalena Moravová, Praha 2011, s. 5–23
- Wihoda, Martin, *První česká království*, Praha 2015
- Wolverton, Lisa, *Cosmas of Prague. Narrative, Classicism, Politics*, Washington, D. C., 2015
- Wostry, Wilhelm, *Ein deutschfeindliches Pamphlet aus Böhmen aus dem 14. Jahrhundert*, *Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen* 53, 1915, s. 193–236
- van den Wyngaert, Anastasius, *Johannes de Marignolli*, in: *Itinera et relationes Fratrum Minorum saeculi XIII et XIV*, ed. Týž, Firenze 1929, s. 515–516

- Zachová, Irena, *Třebovský rukopis A 101 Mitrovského sbírky a jeho Romuleon*, Studie o rukopisech 26, 1987–1988, s. 83–97
- Zachová, Irena–Petr, Stanislav, *Soupis sbírky rukopisů Antonína Bedřicha Mitrovského v Archivu města Brna*, Praha – Brno 1999
- Zilynská, Blanka, *Cesta za vzděláním opata Benedikta Johnsdorfa. Několik sond do problematiky univerzitních studií slezských kleriků*, Acta Universitatis Carolinae, Historia Universitatis Carolinae Pragensis 52, 2012, suppl. 1, s. 183–192
- Zilynská, Blanka, *Die Böhmisches Chronik Benedikt Johnsdorfs über die Böhmisches Krone und die Stellung Schlesiens im Rahmen der Kronländer*, in: Geschichte – Erinnerung – Selbidentifikation. Die schriftliche Kultur in den Ländern der Böhmisches Krone im 14.–18. Jahrhundert, edd. Lenka Bobková – Jan Zdichynec, Praha 2011, s. 82–108
- Zlámal, Bohumil, *Augustini Olomucensis Serie episcoporum Olomucensium a její poměr ke Granu*, in: Katalog moravských biskupů, arcibiskupů a kapitul staré i nové doby, ed. Týž, Olomouc 1977, s. 45–52
- Žůrek, Václav, *Godfrey of Viterbo and his Readers et the Court of Emperor Charles IV*, in: Godfrey of Viterbo and his Readers: Imperial Tradition and Universal History in Late Medieval Europe, ed. Thomas Foerster, Farnham 2015, s. 87–102
- Žůrek, Václav, *L'usage comparé des motifs historique dans la légitimation monarchique entre la royaumes de France et de Bohême à la fin du Moyen Âge*, Praha – Paříž (dizertační práce FF UK – EHESS) 2014
- Žůrek, Václav, *Slavonic and Czech Identity in the Chronicle of Přebík Pulkava of Radenín*, in: Historiographies of Identity VI: Historiography in Central and Eastern Central Europe, 13th-16th c., edd. Pavlína Rychterová – Christina Luther – David Kalhous, Turnhout (v tisku)
- Žůrek, Václav, *Recepce šachového traktátu Paulina z Benátek v pozdně středověkých Čechách*, Studia Mediaevalia Bohemica, v tisku.

Elektronické zdroje

- von Contzen, Eva, *Why We Need a Medieval Narratology. A Manifesto*, Diegesis 3.2 <<https://www.diegesis.uni-wuppertal.de/index.php/diegesis/article/view/170>> (24. 3. 2020)
- Gesta vngarorum. Els actes dels Hongaresos*, ed. Carles Fernández-Komlósi, 2008, <http://mek.oszk.hu/05800/05885/05885.pdf> (10. 1. 2020)
- Flavius Josephus, *Antiquities*, edd. R. Pollard – J. Timmermann – J. di Gregorio – Maxime Laprade, 2013–2019, <sites.google.com/site/latinjosephus> (27. 1. 2020)
- Ignoti Auctoris Postilla in libros Geneseos*, Corpus Thomisticum, <<http://www.corpusthomicum.org/xgn06.html>> (10. 1. 2020)
- Logeion* <<http://logeion.uchicago.edu>> (5. 2. 2020)
- Postilla Nicolai de Lyra super Genesim*, Benátky 1603, <http://lollardsociety.org/glor/Glossa_vol1b_Genesim.pdf> (10. 1. 2020)
- Szent István zsolozsmája*, in: Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalom történetéhez – Középkor (1000–1500), <http://sermones.elte.hu/szovegkiadasok/magyarul/madasszgy/index.php?file=273_277_SztIstvan_zsolozsma> (25. 2. 2020)
- Vokabulář webový*, <vokabular.ujc.cas.cz> (4. 2. 2020)

Publikační a odborná činnost

Knihy

- *Hranice smíchu. Komika a vážnost ve středověké Evropě*, edd. Vojtěch Bažant – Martin Šorm, Praha 2019
- *Kacíři, barbaři, nepřátelé. Odlišnost a stereotypy v pozdním středověku*, edd. Vojtěch Bažant – Věra Vejrychová, Praha 2016

Studie

- *The Patterns of Reception of the Chronicon pontificum et imperatorum by Martin of Opava in the Late Medieval Lands of the Crown of Bohemia*, Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung, v tisku
- *Reading the Early Church. The witness of Chronicon pontificum et imperatorum from Kutná Hora*, in: Books of Knowledge, edd. Pavlína Cermanová – Agnieszka Rec – Václav Žůrek, Turnhout, v tisku
- *Dalimil a lenoši*, in: Oddech a zahálka, edd. Lucie Korecká – Matouš Turek, kniha se připravuje
- *Formy a funkce narativu o českých dějinách v 15. století*, in: Husitské re-formace. Proměna kulturního kódu v 15. století, edd. Pavlína Cermanová – Pavel Soukup, Praha 2019, s. 226–251
- *Žerty stranou! Metody a dějiny výzkumu středověké komiky a vážnosti*, in: Hranice smíchu. Komika a vážnost ve středověké Evropě, edd. Vojtěch Bažant – Martin Šorm, Praha 2019, s. 11–41 (s Martinem Šormem)
- *The Spišians and Hungary. The Chronicle from Spišská Sobota and the Collective Identity of Spiš*, Studia Mediaevalia Bohemica 9, 2017, č. 2, s. 137–150
- *Kronikář ve svém díle. Problematika autora a vypravěče*, Mediaevalia Historica Bohemica 20/1, 2017, s. 141–157
- *Husité, Turci a pravá víra u Aenea Silvia Piccolominiho*, in: Kacíři, barbaři, nepřátelé. Odlišnost a stereotypy v pozdním středověku, edd. Vojtěch Bažant – Věra Vejrychová, Praha 2016, s. 219–237
- *Narativní utváření odlišnosti v pozdním středověku*, in: Kacíři, barbaři, nepřátelé. Odlišnost a stereotypy v pozdním středověku, edd. Vojtěch Bažant – Věra Vejrychová, Praha 2016, s. 11–30 (s Věrou Vejrychovou)
- *Příběhy stadického krále. Několik pohledů na jednu událost*, in: Středověký kaleidoskop pro muže s hůlkou, edd. Eva Doležalová – Petr Sommer, Praha 2016, s. 13–25
- *Prostor a vyprávění. Narativní strategie středověkého cestopisu*, Mediaevalia Historica Bohemica 18/2, 2015, s. 133–161
- *Prostor Svaté země v českých cestopisech 15. století*, in: Fenomén cestopisu v literaturách střední Evropy, ed. Jiří Hrabal, Olomouc 2015, s. 55–67
- *Les récits de voyage médiévaux originaires de Bohême : des produit d'une société professionnalisée?*, Médiévaux 67, automne 2014, s. 103–119 (s Jaroslavem Svátkem)

- *Kumánský zákon. Unifikace uherské středověké společnosti?*, in: Fenomén moci a sociálne nerovnosti, edd. Lukáš Bomba – Estera Kövėrová – Martin Smrek, Bratislava 2014, s. 9–21

Ediční práce

- *Hungarobohemica Pragensia. Studie k 60. narozeninám Evžena Gála / Tanulmányok Gál Jenő 60. születésnapjára*, edd. Tamás Berkes – Jiří Januška ve spolupráci s Andreou Balázsem, Vojtěchem Bažantem, Magdalenou Garbacik-Balakowicz a Janem Geierem, Praha 2017
- *Hledání komického středověku*, Dějiny a současnost 10/2016, s. 8–25, edd. Vojtěch Bažant – Martin Šorm
- Aeneas Silvius Piccolomini, *O původu a mravech Turků. Také o rodu Osmanů*, přeložil Vojtěch Bažant, in: Kacíři, barbaři, nepřátelé. Odlišnost a stereotypy v pozdním středověku, edd. Vojtěch Bažant – Věra Vejrychová, Praha 2016, s. 238–245

Popularizační texty

- *Kam kráčí Central European University*, Dějiny a současnost 6/2019, s. 47–48
- *Akademici prý musejí chápat, že peníze dává vláda...*, Dějiny a současnost 6/2019, s. 49–51 (rozhovor s Evženem Gálem)
- *Jan Mandeville. „Ktož svět objeti chce“*, Dějiny a současnost 2/2017, s. 33–35
- *Bílý rozhněvaný dějepisec. Vlastimil Vondruška jako zručný řemeslník a populist*, Dějiny a současnost 1/2017, s. 51–52 (s Martinem Šormem)
- *Proměny vnímání středověkého smíchu*, Dějiny a současnost 10/2016, s. 10–12 (s Martinem Šormem)
- *Rituální žertování. Rozhovor s religionistou Radkem Chlupem o funkcích komiky v náboženství*, Dějiny a současnost 10/2016, s. 23–25 (s Janem Kozákem a Martinem Šormem)
- *Sv. Erik. Král, mučedník a patron*, Dějiny a současnost 4/2015, s. 42–45 (s Martinem Severýnem)
- *Bretonské farní dvorce*, Dějiny a současnost 1/2015, s. 39–40
- *Středoevropský ostrůvek v Bretani*, Dějiny a současnost 10/2014, s. 30–32 (rozhovor s Marie-Madeleine de Cevins)
- *Jacques Le Goff – muž jiného středověku*, Dějiny a současnost 4/2014, s. 32–33 (s Martinem Šormem)
- *Kristiánov a příběh Sudet. Zaniklá osada v českém pohraničí*, Dějiny a současnost 4/2013, s. 41

Recenze, anotace, zprávy

- *Karel IV. v soudobých kronikách*, edd. Marie Bláhová – Zuzana Lukšová – Martin Nodl, Praha 2016 (E*forum, Institut pro studium literatury, 7. 3. 2018)

- František Graus, *Živá minulost. Středověké tradice a představy o středověku*, Praha 2018 (Dějiny a současnost 40, 2018, č. 3, s. 55)
- *Kronika Jána z Turca. Johannes de Thurocz. Chronica hungarorum*, přel. Július Sopko, edd. Eduard Drobný – Magdaléna Gocníková, Bratislava 2014 (Studia Mediaevalia Bohemica 9, 2017, č. 1, s. 114)
- Vladimír Polách, *Historie o starých norských králích*, České Budějovice 2014 (Studia Mediaevalia Bohemica 8, 2016, č. 2, s. 331)
- Beáta Pinterová, *Z dejín bádania o príchode Maďarov do Karpatskej kotliny*, Nitra 2015 (Studia Mediaevalia Bohemica 8, 2016, č. 1, s. 168)
- Ladislav Futtera, *Německá píseň o české Libuši. Obraz českého dávnověku v české a německé literatuře 19. století*, Příbram 2015 (Dějiny a současnost 9/2016, s. 48)
- Franco Cardini, *Jeruzalém. Průvodce dějinami města*, Praha 2015 (Dějiny a současnost 6/2016, s. 56)
- Marie-Madeleine de Cevins, *L'Europe centrale au Moyen Age*, Rennes 2013 (Studia Mediaevalia Bohemica 6, 2014, č. 2, s. 308)
- Franco Moretti, *Grafy, mapy, stromy: abstraktní modely literární historie*, Praha 2014 (Dějiny a současnost 10/2015, s. 47)
- *Confession and Nation in the Era of Reformations: Central Europe in comparative perspective*, edd. Eva Doležalová – Jaroslav Pánek, Praha 2010 (Studia Mediaevalia Bohemica 4, 2012, č. 2, s. 299)

Řešené projekty:

- Člen týmu: „České středověké cestopisy. Syntéza, komparace a nové interpretace“, GAČR 2020–2022
- Člen týmu: „Od performativity k institucionalizaci. Řešení konfliktů v pozdním středověku (strategie, aktéři, komunikace)“, GAČR: ExPro, 2019–2020
- Spoluřešitel: „Nová rada Smila Flašky – kritický návrat k prameni“, GAUK 2017–2018
- Spoluřešitel: „Středověká komika a vážnost“, Vnitřní grant FF UK 2017–2018
- Člen týmu: „Přenos vědění. Osudy čtyř bestsellerů v pozdně středověkých českých zemích“, GAČR 2017–2019
- Spoluřešitel: „Vnímání národnostních rozdílů ve vztahu k českým zemím během pozdního středověku – české země jako exemplum?“, GAUK 2013–2015
- Spolupráce na projektu: „Kulturní kódy a jejich proměna v husitském období“, projekt na podporu excelence v základním výzkumu (GAČR) od roku 2012, od roku 2017 jako odborný pracovník
- Spoluřešitel: „Obrazy středověku a jejich role při formování moderního českého národa“, vnitřní grant FF UK v roce 2012

Organizované workshopy a konference

- Kolokvium Hlína a kamení ve středověku (21.–22. 1. 2020, FF UK)
- Kolokvium Středověká komika a vážnost (24.–25. 1. 2017, FF UK)
- Kolokvium Středověká komika (19.–20. 1. 2016, FF UK)

- Konference Vyjádřit odlišnost: pohled na střední Evropu (21. 10. 2014, FLÚ AV ČR)
- Kolokvium Národ a národy ve středověku (14. 11. 2012, FLÚ AV ČR)
- Kolokvium Obrazy středověku a jejich role při formování moderního českého národa (22. 10. 2012, FF UK)
- Od roku 2010 podíl na přípravě Letní školy Centra medievistických studií

Konference a přednášky:

- Heidelberg-Prague-CEU Triangle colloque (17.–19. 10. 2019, CEU, Budapešť) s příspěvkem: „Spišians and Hungary. The Chronicle from Spišská Sobota and the Collective Identity of Spiš“
- Oddech a zahálka, mezioborové medievistické kolokvium (22.–23. 1. 2019, FF UK) s příspěvkem: „Dalimil a lenoši“
- Medieval Studies in Central Europe, workshop with CEU (22.–24. 11. 2018, FLÚ AV ČR) s příspěvkem: „Chroniclers’ origins of nations“
- Central European Narrative Texts in the Changing World of the Late Middle Ages (1.–2. 11. 2018, FLÚ AV ČR) s příspěvkem: „The Tower of Babel in Medieval Chronicles from Bohemia“
- Books of Knowledge and their Reception (18.–20. 10. 2018, FLÚ AV ČR) s příspěvkem: „Chronicle of Popes and Emperors by Martinus Polonus in urban milieu in Kingdom of Bohemia“
- International Medieval Congress (2.–5. 7. 2018, Leeds) s příspěvkem: „Memory of a Pilgrim: An Instrument of Urban Community Representation“
- Between Three Seas: Borders, Migrations, Connections. Konference MECERN (12.–14. 4. 2018, Záhřeb) s příspěvkem: „European Knowledge as a Local Instrument: Martinus Polonus and Czech Medieval Historiography“
- 11. sjezd českých historiků (13.–15. 9. 2017, Olomouc) s příspěvkem: „Modality vyprávění v historiografii 15. století“
- 73. Žůrfix (18. 5. 2017, CMS FLÚ AV ČR) s příspěvkem: „Databáze cestovatelů do českých zemí v pozdním středověku“ (s Jaroslavem Svátkem)
- 70. Žůrfix (16. 2. 2017, CMS FLÚ AV ČR) s příspěvkem: „Věty o Nové radě“ (s Martinem Šormem a Václavem Žůrkem)
- Kolokvium Středověká komika a vážnost (24.–25. 1. 2017, FF UK) s příspěvkem: „Žerty stranou“ (s Martinem Šormem)
- Přednáškový cyklus Medieval social conflicts and contrasts: The media of conflict (21. 12. 2016, FF UK) s přednáškou: „Good and Bad Councils – Modern Constructions of Message in the New Council by Smil Flaška“ (s Martinem Šormem)
- Staročeský dýchánek (1. 11. 2016, ÚČL AV ČR) s přednáškou „Identitotvorná funkce kroniky: Spiš v polovině 15. století“
- Workshop Religious Culture and Social Change in Central Europe ca. 1400–1600 (1.–3. 4. 2016, Center for Austrian Studies, University of Minnesota) s příspěvkem: „Space of Holy Land and 15th Century Czech Travel Writings“

- Přednáškový cyklus Úvod do studia medievistických disciplín (20. 4. 2016, ÚŘLS FF UK) s přednáškou „Nová rada Smila Flašky – politikou znavené čtení středověké poezie“ (s Martinem Šormem)
- XI. Letní škola medievistických studií (4.–6. 9. 2015, Sázava) s příspěvkem: „Spišané a Uhry. Kronika ze Spišské Soboty a kolektivní identita Spiše“
- Přednáškový cyklus Medievisté a středověký člověk (2. 12. 2014, ÚČD FF UK) s přednáškou: „Bretonské farní dvorce“
- Konference Vyjádřit odlišnost: pohled na střední Evropu (21. 10. 2014, FLÚ AV ČR) s příspěvkem: „Husité, Turci a pravá víra u Eney Silvia Piccolominiho“
- Kolokvium Kroniky jako historický pramen (17. 9. 2014, Zbraslav) s příspěvkem: „Kronikář a jeho dílo. Problematika autora a vypravěče“
- X. Letní škola medievistických studií (5.–7. 9. 2014, Sázava) s příspěvkem: „Krajina Svaté země na sklonku středověku“
- Sympozium Fenomén cestopisu v literaturách střední Evropy (25.–26. 3. 2014, Olomouc) s příspěvkem: „Prostor Svaté země v českých cestopisech 15. století“
- Přednáškový cyklus Středověký člověk jako předmět interdisciplinárního bádání (10. 12. 2013, ÚČD FF UK) s přednáškou: „Nápodoby míst a staveb Svaté země“
- Konference Fenomén moci a sociálně nerovnosti (13. 11. 2013, Bratislava) s příspěvkem: „Kumánský zákon. Unifikace uherské středověké společnosti?“
- 35. Žůrfix (18. 4. 2013, CMS při FLÚ AV ČR) s příspěvkem: „Nîmes očima cestopisců“
- Konference Hranice jako bariéra (5. 12. 2012, CEFRES) s příspěvkem: „Hranice a bariéry v českých středověkých cestopisech“
- Kolokvium Národ a národy ve středověku (14. 11. 2012, FLÚ AV ČR) s příspěvkem: „Případ Stadického krále. Královská idea v přemýšlení o pojmu národ ve středověku“
- Kolokvium Obrazy středověku a jejich role při formování moderního českého národa (22. 10. 2012, FF UK) s příspěvkem: „Příchod Čechů. Kulturní role motivů praotce Čecha a hory Řípu“